

Försäkringsvillkor för hem, villa och fritidshus

| Gäller från 2010-07-01

Det handlar om att vara trygg

Moderna

Försäkringsgivare:

Moderna Försäkringar • Birger Jarlsgatan 43 • Box 7830 • 103 98 Stockholm • 08-684 12 000 • www.modernaforsakringar.se
Bolagsverket • Org.nr. 516403-8662 • Filial till Tryg Forsikring A/S • Erhvervs- og Selskabsstyrelsen • CVR-nr. 24260666
Klausdalsbrovej 601 • DK 2750 Ballerup, Danmark

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3	O.	Bostadsrättsförsäkring	21
Fullständiga villkor	4	P.	Utökad bostadsrättsförsäkring	21
A.	4	Q.	Allriskförsäkring för lösöre	22
B.	4	R.	Allriskförsäkring för byggnad	23
C.	4	S.	Olycksfallstillägg	23
D.	5	T.	Avbeställningsskydd	26
E.	5	U.	Saneringsförsäkring	26
F.	5	V.	Småbåtsförsäkring	27
G.	9	W.	Golfförsäkring	28
Grundskyddet	10	X.	Krisförsäkring	28
H.	10	Y.	Utökad reseskydd	29
I.	11	Allmänna bestämmelser		31
J.	15	Ab 1.	Avtalet och premien	31
K.	15	Ab 2.	Räddningsåtgärder	32
L.	16	Ab 3.	Reglering av skada	32
M.	18	Ab 4.	Nedsättning av försäkringsersättning	32
N.	19	Ab 5.	Regler i särskilda fall	33
Tilläggförsäkringar	21	Om vi inte kommer överens.		36
		Begreppsförklaringar		37

Här får du översiktligt veta vad som gäller för din försäkring. Det fullständiga försäkringsvillkoret följer efter denna sammanfattning. Längst bak i villkoret finner du ett antal definitioner och begreppsförklaringar.

Försäkringsbrev

Ditt försäkringsbrev anger vad som är försäkrat och vilken omfattning försäkringsskyddet har. Det framgår även under vilken tid avtalet gäller och vad din premie är. Försäkringsbrevet och detta villkor anger tillsammans vårt åtagande.

Aktsamhetskrav

I villkoren framgår att du ska handskas med din egendom på ett visst sätt. Det kan t ex gälla att du ska låsa eller att du ska följa gällande brandskyddsregler. Det är klokt att redan nu läsa de generella aktsamhetskraven, D, och vid varje avsnitt under rubriken Särskilda aktsamhetskrav, så att du vet vilka krav vi ställer på dig. Följer du inte aktsamhetskraven kan ersättningen minskas eller helt utebli.

Var försäkringen gäller och för vem

Hem- och Villahemförsäkringen gäller inom Norden och vid resa i hela världen under resans första 45 dagar. Läs mer i moment N, Reseskydd i villkoret.

Om det på försäkringsbrevet står "Ensamhushåll" gäller försäkringen endast för dig. I annat fall gäller den för familjen. Läs mer i moment B, Vem är försäkrad.

Försäkrad egendom

Av försäkringsbrevet framgår vad som är försäkrat. Det kan vara personlig lösegendom, villabyggnad eller fritidshus. För personlig lösegendom är även försäkringsbelopp angivet. Det angivna försäkringsbeloppet är den högsta ersättning du kan få. Se till att försäkringsbeloppet är tillräckligt högt för att täcka en omfattande skada, exempelvis en totalbrand i din bostad.

Högsta ersättning

För viss egendom och vissa händelser är ersättningsbeloppet begränsat. Det gäller bl a stöldbegärlig egendom, egendom på annan plats än i hemmet, stöld ur bil osv Dessa begränsningar är specificerade i villkoret och försäkringsbrevet. Se moment G, Högsta ersättningsbelopp.

Självrisker

Vid varje skadetillfälle får du själv stå för den första delen av kostnaden - självrisk. Grundsälvrisker framgår av försäkringsbrevet. Du kan själv begära högre självrisk, och får då i gengäld en lägre premie att betala. Vissa skador har annan självrisk än grundsälvrisk. Dessa finns uppräknade i villkoret. Läs mer under moment E, Självrisk.

Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för t ex stöldskador, rån, väskryckning, överfall, brand, läckage, fel på hushållsmaskiner, inbrott eller trafikolycka. Dessutom gäller försäkringen för varor i kyl och frys som skadas till följd av strömavbrott eller vid fel på kylan eller frysen. Försäkringen gäller också om du drabbas av akut sjukdom eller olycksfallsskada vid resa. Du får ersättning för nödvändiga läkekostnader. Mer om detta och alla andra försäkrade

händelser vid resa kan du läsa om i villkoret, moment N, Reseskydd.

Försäkringsbelopp och Fullvärde

Om det i försäkringsbrevet anges byggnad med försäkringsbelopp "fullvärde" innebär det att vi vid en ersättningsbar byggnadsskada åtar oss att reparera/återuppbygga byggnaden till den standard som byggnaden hade omedelbart före skadan. Som underlag för reparationen gör vi en värdering med utgångspunkt från de uppgifter som du lämnade till oss när försäkringen tecknades. Glöm därför inte att anmäla om- eller tillbyggnader så att husets försäkringsvärde överensstämmer med det verkliga värdet. Om du inte har angivit det riktiga förhållandet kan huset vara underförsäkrat.

Underförsäkring

Försäkringsbeloppet ska motsvara vad det kostar att återanskaffa motsvarande egendom. Om det verkliga värdet på egendomen är högre än försäkringsbeloppet har du inte fullt försäkringsskydd. Detta kallas underförsäkring. Om du t ex har ett försäkringsbelopp på 200 000 kr, men det verkliga värdet på egendomen är 400 000 kr, så har du bara försäkring för halva värdet. Det innebär att ersättning vid skada kan halveras.

Egendomens värde

Ersättning från försäkringen är baserad på egendomens värde omedelbart före skadan. Det innebär att det i vissa situationer görs avdrag för "ålder och bruk" från den ersättning som motsvarar nyanskaffningspris. Ersättningen efter avdrag ska motsvara ett marknads- eller begagnatvärde. Reglerna kring hur vi värderar och ersätter finns i villkoret, moment F, Hur egendom värderas och ersätts.

Privatansvar

Vi utreder och betalar vissa skadeståndskrav som åläggs dig som privatperson (om du har hemförsäkring) eller fastighetsägare (om du har villa- eller fritidshusförsäkring). Har du villahemförsäkring gäller försäkringen för dig i egenskap av både privatperson och fastighetsägare. Vilka händelser som ingår respektive undantas beskrivs i moment K, Privatansvar.

Rättsskydd

Vi betalar advokat- och rättegångskostnader i vissa tvistemål. Viktiga undantag och begränsningar finns, t ex i samband med skilsmässa. Du kan läsa om detta under moment L, Rättsskydd i villkoret.

Detta dokument innehåller villkoren för hem-, villahem- villa- och fritidshusförsäkring, samt för de tilläggsförsäkringar som kan tecknas. När vi skriver villahemförsäkring så menar vi en försäkring där både hem och villabyggnad ingår. Beroende på typ av försäkring, t ex hem eller villa, tillämpas de villkor som blir aktuella i skadefallet. Viktiga begränsningar finns, exempelvis för fritidshusförsäkring som endast gäller på den försäkrade fastigheten och alltså inte vid skada som inträffat utanför den.

Försäkringarna gäller på det sätt som anges i försäkringsbrev och försäkringsvillkor. Premien beräknas på de uppgifter du lämnade till oss när försäkringen tecknades. Du måste meddela oss ändring, som har betydelse för försäkringen. Det gäller sådana uppgifter som t ex om du flyttat, ändrat familjeförhållanden, huset byggts till eller om försäkringsbeloppet för lös egendom behöver justeras. Kontrollera alltid ditt försäkringsbrev så att det stämmer med den omfattning du vill ha.

A Var försäkringen gäller

Hem- och villahemförsäkringen gäller inom Norden. Vid resa utanför Norden gäller försäkringen under resans första 45 dagar räknat från avresedagen från hemorten i Sverige, se moment N, Reseskydd. Villa- och fritidshusförsäkring gäller endast på den försäkrade fastigheten.

B Vem är försäkrad

När vi i fortsättningen skriver "du", "dig" och "din" avser vi var och en av de personer som försäkringen gäller för. Försäkringen gäller för dig som privatperson och inte för något som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet.

Hemförsäkringen gäller för dig som försäkringstagare och för de familjemedlemmar som är bosatta och folkbokförda på försäkringsstället.

Om försäkringsbrevet anger "Ensamhushåll" gäller försäkringen endast för dig som försäkringstagare.

Har du barn under 18 år som inte omfattas av försäkringen enligt ovan, gäller försäkringen under den tid de vistas hos dig om ersättning inte kan fås från annan försäkring.

Villaförsäkringen gäller för dig som är försäkringstagare. Den gäller även för annan som är ägare eller innehavare av den försäkrade fastigheten.

Fritidshusförsäkringen gäller för dig som är försäkringstagare samt för dina familjemedlemmar. Den gäller även för annan som är ägare till den försäkrade fastigheten.

Såväl rättigheter som skyldigheter i försäkringen gäller för var och en av de försäkrade.

Med familjemedlemmar menar vi make/maka, registrerad partner, sambo egna barn och föräldrar.

C Vad är försäkrat

C1 Lös egendom

Försäkringen gäller under försäkringstiden för

- lösöre som du äger, hyr eller lånar av privatperson och som endast är avsett att användas för ditt privata bruk

- lösöre som du hyr eller lånar från skola eller landsting och som endast är avsett att användas för ditt privata bruk
- lösöre som du äger och använder i förvärvsverksamhet och som inte omfattas av annan försäkring
- kontanter, värdehandlingar som du äger samt samlingar av frimärken, mynt och sedlar. Med samling avses samling som har ett numismatiskt/filateliskt värde
- egen bekostad fast inredning i lägenhet som du hyr och själv bor i, vid skada som omfattas av villkoren, och som inte kan ersättas genom annan försäkring
- hundar, katter, burfåglar och akvariefiskar
- garage, brygga eller uthus som du ensam äger, men som står på annans mark.

Försäkringen gäller inte för

- motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon
- vatten- eller luftfarkost
- delar eller utrustning som hör till ovan angivna fordon eller farkoster och som kan försäkras genom motorfordons-, båt- eller flygförsäkring
- egendom som du enligt svensk lag inte har rätt att inneha eller använda
- förlust orsakad av uttag eller köp genom att någon använt ditt bankomatkort, kontokort, kreditkort eller liknande betalkort
- ekonomisk förlust som exempelvis obehörigt nyttjande av mobiltelefon eller bedrägeri.

Försäkringen gäller dock för

- motordriven rullstol
- roddbåt max 5 m utan motor- och segelutrustning
- kanot och surfingbräda
- motordrivet trädgårdsredskap för eget bruk vilket inte är registreringspliktigt. Med motordrivet trädgårdsredskap avses inte fyrhjuliga motorcyklar eller mopeder.

C2 Fast egendom/byggnad

Försäkringen gäller under försäkringstiden för de byggnader som anges i försäkringsbrevet och för det som enligt lag är tillbehör till dessa samt annan fast inredning som normalt ingår i byggnad för bostadsändamål.

Med tillbehör till byggnaden menas enligt lag (Jordabalken) exempelvis fast inredning, ledningar, värmepanna, badkar och hushållsmaskiner.

Försäkringen gäller också för

- ledningar, kulvertar och andra installationer, som du äger, och som är avsedda för de byggnader som anges i försäkringsbrevet
- bränsle på tomten för uppvärmning av de byggnader som anges i försäkringsbrevet
- fast monterad radio- och TV-antenn (inklusive parabol)
- försäkringen gäller fram till förbindelsepunkt till kommunal eller samäggt anläggning.

C3 Tomt och tomtmark

Försäkringen gäller för försäkrad fastighets tomtmark och för föremål

som finns fast anbringade där. Med tomtmark avser vi det avstyckade markområde med växtlighet, staket, flaggstång, terrassmur, plattsatta gångar, på fundament fastsatta konstverk och brygga som finns i direkt anslutning till försäkrad byggnad.

D Generella aktsamhetskrav

För att du ska få full ersättning om en skada inträffar krävs att du följer de aktsamhetskrav och föreskrifter som finns. För försäkringen gäller dels generella aktsamhetskrav (se nedan) och dels för vissa skadehändelser också särskilda aktsamhetskrav, som då anges under respektive skadehändelse.

Som generella aktsamhetskrav gäller att du ska

- följa de föreskrifter som finns i lag eller som meddelas av offentlig myndighet
- För att få full ersättning skall du handha och förvara egendomen med aktsamhet och omsorg för att så långt som möjligt förhindra att skada eller förlust uppstår.
- vara särskilt aktsam med värdefull egendom och anpassa ditt handlande till platsen där du befinner dig och vilka möjligheter du har att upptäcka och förhindra stöld. Du ska t ex inte lämna värdefull egendom utan uppsikt.
- förvara brandfarliga vätskor eller annan brandfarlig egendom enligt myndigheters och tillverkares föreskrifter och i övrigt på sådant sätt att skada eller förlust så långt som möjligt förhindras. Föreskrifter om brandskydd som finns i lag eller som meddelats av myndighet ska följas. Vid t ex installationer av kamin, värmepanna och elektriska installationer får endast av behörig myndighet godkända produkter användas och installationen ska utföras fackmannamässigt, i enlighet med gällande branschregler
- se till att tillverkares, leverantörers eller installatörers anvisningar för användande, installation, skötsel och underhåll följs
- se till att installationer och montering är fackmannamässigt utförda och att tillverkarens anvisningar för montering, skötsel och underhåll följs
- se till att föreskrifter som finns i lag eller som meddelats av myndighet följs vid reparation, ny-, om- eller tillbyggnad
- uppfylla de krav som ställs i Boverkets byggnadsregler eller meddelats av lokal byggnadsnämnd samt följa den byggnorm och de branschregler som gäller. Kraven ska uppfyllas oavsett om byggnadslov krävs för vidtagna åtgärder. Med branschregler avser vi dessa organisationers regler; Golvbranschens Riksorganisation, Byggkeramikrådet och VVS-installatörerna
- byta lås, om du har anledning att misstänka att någon obehörigen innehar nyckeln dit försäkrad egendom förvaras.

Om det generella aktsamhetskravet eller tillämpliga särskilda aktsamhetskrav åsidosatts kan ersättningen sättas ned, se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

E Självrisk

Försäkringen gäller med självrisk vilken är den del av skadekostnaden som du får betala själv.

Vid ersättning av en skada drar vi självrisk efter eventuella åldersavdrag men före eventuell nedsättning på grund av aktsamhetskrav.

E1 Grundsälvrisk

Din grundsälvrisk framgår i ditt försäkringsbrev.

Annan grundsälvrisk kan avtalas, förutom för reseskyddet, ansvarsförsäkringen samt tilläggförsäkringar - och anges då i försäkringsbrevet och ses då som vald självrisk. För det fall den valda självrisken överstiger särskild självrisk, se moment E2, gäller den valda självrisk.

E2 Särskild självrisk

För vissa typer av skador gäller en högre självrisk än grundsälvrisk eller den valda självrisk. Nedanstående självrisker är tillämpliga även för bostadsrätt, om sådan tilläggförsäkring tecknats. Självrisk dras av från ersättningen

- med 10 % av skadekostnaden dock lägst 5 000 kr vid skada orsakad av läckage genom våtisolering/tätskikt eller vid dess anslutning till installationer eller övriga byggnadsdelar, samt vid skada orsakad av utströmning från våtutrymme, som badrum, duschrum eller tvättstuga, se moment I6, Läckage
- med 10 % av skadekostnaden, lägst 3 000 kr och högst 10 000 kr, vid skada orsakad av frysning, se moment I6, Läckage
- med 10 % av skadekostnaden, lägst 10 000 kr, vid skada på byggnad genom översvämning eller naturskada, se moment I7.4, Översvämning samt moment I8, Jordrörelse.

E3 Ingen självrisk

Du betalar ingen självrisk

- vid bekämpning av bostadsohyra eller skada orsakad av husbock eller hästmyra
- vid reseskydd för momenten Resestartskydd, Förseningskostnad, Bagageförsening och Outnyttjad resekostnad se moment N, Reseskydd
- vid stöld i bostad genom inbrott om du har aktiverat larm (installerat av auktoriserad låsmed/installatör) eller låst godkänd säkerhetsdörr/gallergrind.

E4 Flera försäkringar – en självrisk

Du behöver bara betala en självrisk, den högsta, per skadetillfälle även om flera försäkringar hos oss behöver utnyttjas. Vid skada som berättigar till ersättning både från försäkring enligt dessa villkor och från din kollektiva hemförsäkring, oavsett i vilket bolag denna försäkring finns, gäller din hem-, villahem- och villaförsäkring utan grundsälvrisk förutsatt att annan självrisk betalats.

F Hur egendom värderas och ersätts

Försäkringen ersätter din direkta ekonomiska förlust. Vid skada får du ersättning endast om du kan styrka innehavet och värdet av det skadade eller förlorade föremålet.

Om du har rätt till nyprisersättning men väljer att inte återanskaffa egendomen får du ersättning med 65 % av dagens nypris.

Vad försäkringen inte ersätter

- Ersättning lämnas inte för personliga känslor för egendomen (affektionsvärde).
- Besvär av att egendomen inte kunnat användas ersätts endast om vi särskilt åtagit oss detta.
- Ersättning lämnas inte för kostnad för förbättring eller förändring som du låtit utföra i samband med reparation, ersättning lämnas inte heller för kostnad för provisorisk reparation.
- Ersättning lämnas inte för skada som består i normal förslitning eller åldersförändring.
- Ersättning lämnas inte för egendom som endast fått estetiska skador och som inte innebär en bestående funktionsnedsättning
- Värdet av eget arbete du nedlagt på fotografier, film, bandupptagningar, dataprogram, modeller och liknande ersätts inte. Du får inte heller ersättning för de kostnader du haft för framkallning och kopiering av film och fotografier eller för kostnader för att verifiera, styrka eller framställa krav.

Hur vi ersätter din skada

Vi har rätt att avgöra om en skada ska ersättas kontant, repareras eller ersättas med likadan eller närmast motsvarande egendom. Vi har också rätt att avgöra var egendomen ska köpas eller repareras. Äganderätten till förlorad egendom, som vi ersatt, övertas av oss. Återfinns egendom som ersatts ska du genast kontakta oss.

Reparation och återställande ska godkännas av oss. Det är du som är beställare och betalningsansvarig av tjänster och varor om vi inte beslutat annat. Fakturor från den som utför en tjänst eller levererar varor ska därmed i normalfallet ställas till dig. Du får då de fördelar som finns i konsumentlagstiftningen. Kan skadad egendom repareras värderas skadan till skälig reparationskostnad, dock högst till det belopp egendomen värderas till enligt nedan.

F1 Värdering av lös egendom

Värdehandlingar värderas till den förlust den försäkrade gör vid skadetillfället. Bankböcker, kontokort, bankkort, telefonabonnemang och liknande ersätts endast med den kostnad som kan uppkomma för att spärra aktuellt konto och abonnemang.

Vid värdering utgår vi från prisläget vid skadetillfället. Har priserna hunnit ändras innan du är klar med dina ersättningsanspråk tar vi hänsyn till detta när det gäller prisändringar inom sex månader från skadedagen.

F1.1 Huvudregeln vid värdering och ersättning av lös egendom

Egendomen värderas och ersätts med hänsyn till värdeminskning på grund av ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.

Är egendomens värde 2/3 eller mer av priset för ett nytt likvärdigt föremål gör vi inget värdeminskningsavdrag utan du får ersättning med nypriset om du återanskaffar föremålet inom sex månader.

För viss egendom gäller inte huvudregeln. I stället används särskilda värderingsregler enligt följande.

F1.2 Särskild värderingsgrupp 1

Särskild värderingsgrupp 1 omfattar

- fickur och armbandsur
- mobiltelefoner, MP-spelare, GPS-mottagare, kameror och datorer och tillbehör till dessa
- mynt, sedlar, frimärken eller andra föremål med särskilt samlarvärde
- antikviteter, konstverk och äkta mattor
- pälsar och pälsverk
- vapen och ammunition samt tillbehör till dessa
- CD-skivor, DVD-skivor, grammfonskivor och förinspelade band
- musikinstrument och tillbehör till dessa.

Föremålet värderas till vad det i allmänna handeln kostar att köpa likvärdig egendom i sådant skick föremålet hade omedelbart före skadetillfället. Finns inte likvärdig egendom att köpa i begagnat skick värderas egendomen till vad den sannolikt skulle ha kostat om den funnits. Samlingar värderas i sin helhet.

F1.3 Särskild värderingsgrupp 2

Särskild värderingsgrupp 2 omfattar egendom enligt nedan om inte annat framgår av särskild värderingsgrupp 1.

Tabell för värderingsgrupp 2

Typ av egendom	Antal år utan åldersavdrag vid nyanskaffning	Därefter görs avdrag per påbörjat år med
Kläder, väskor och skor	1 år	35%
Radio, TV och apparater för bild- och ljudåtergivning	1 år	20%
Glasögon	1 år	20%
Sport- och friluftsutrustning	1 år	20%
Cyklar	1 år	15%
Hushållsmaskiner (vid reparation görs åldersavdrag på reparationskostnaden inkl material)	2 år	10%

Avdrag görs inte med mer än 80 % om egendom var i funktionsdugligt skick vid skadehändelsen. Om skadan beror på ålder och slitage kan avdrag göras med 100 %.

Avskrivningstabellen tillämpas inte om detta skulle leda till oskäligt resultat. Då ska egendomen värderas till vad det kostar att återanskaffa likvärdig egendom med avdrag för värdeminskning på grund av ålder, slitage och omodernitet.

Om egendomen inte återanskaffas inom sex månader från det att detta tidigast kunnat ske görs åldersavdrag från första året. Om värdet minskat, inte enbart genom ålder, slitage och omodernitet, utan dessutom till följd av nedsatt användbarhet för dig, kan ytterligare avdrag göras på grund av detta.

F2 Underförsäkring

Försäkringsbeloppet ska motsvara vad det kostar att återanskaffa motsvarande egendom. Om det verkliga värdet på egendomen är högre än försäkringsbeloppet har du inte fullt försäkringsskydd. Detta kallas underförsäkring. Om du exempelvis har ett försäkringsbelopp på 200 000 kr, men det verkliga värdet på egendomen är 400 000 kr, så har du bara försäkring för halva värdet. Det innebär att ersättning vid skada kan halveras.

F3 Värdering av skada på byggnad

Anges det i försäkringsbrevet att byggnad är fullvärdesförsäkrad ersätter vi skadan utan beloppsbegränsning, men med de begränsningar som anges nedan och i villkoren i övrigt. När en byggnad har skadats beräknas skadebeloppet enligt nedan. Har marknadsvärdet på hela byggnaden på

grund av ålder, slitage och/eller annan omständighet minskat med mer än 50 % av marknadsvärdet för en ny motsvarande byggnad, värderas skadan högst till skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

F3.1 Byggnaden återställs

Vid återställande inom två år från skadedagen värderas skadan till vad det kostar att utan dröjsmål återställa byggnaden med användande av rationella metoder och material. För vissa byggnadsdelar görs avdrag p.g.a. ålder, se tabellen nedan.

Ersättning lämnas för den skadade byggnadsdelen

Vid skada på målning, tapetsering eller annan väggbeklädnad samt på golv utgör varje rum en byggnadsdel, där eventuella skador åtgärdas. Ytskikt i angränsande oskadade rum ersätts inte. Vid öppen planlösning med samma ytskikt på väggar, tak eller golv lämnas ersättning för reparation av det skadade området. Angränsande oskadade ytor ersätts inte.

Avdrag för eftersatt underhåll

Avdrag från återställandekostnaden eller reparationskostnaden kan göras om underhållet för den del av byggnaden som drabbats av skada varit uppenbart eftersatt.

Hinder i återställande inom två år

Kan återställandet inte slutföras inom två år från skadedagen p.g.a. hinder som du inte kunnat påverka, räknas tiden från den dag då hindret upphörde. Återställandet måste i varje fall slutföras inom fem år från skadedagen.

Fördyringar som följd av föreskrift från myndighet

Det finns statliga föreskrifter om hur en byggnad ska utföras. Om återställande fördyras p.g.a. sådan föreskrift ersätts även fördyringen, dock med högst 50 000 kr. Om föreskriften avser extra isolering eller handikappanpassning ersätts fördyringen utan beloppsbegränsningar. Om vi begär det måste du – på vår bekostnad – begära dispens och överklaga myndighets beslut.

Fördyringar som följd av nya normer och branschregler

Fördyras återställandet som följd av nya normer och branschregler som gäller vid skadetillfället betalas inte detta av försäkring.

Åldersavdrag

Åldersavdrag görs från ersättningen som lämnas för återställandekostnaden, för material och arbete för varje byggnadsdel eller del därav enligt tabellen.

Åldersavdraget inkluderar såväl material som arbetet i sin helhet, såsom rivning, friläggning, demontering, återläggning och återställande. Åldersavdrag görs upp till 100 %. Vid ett och samma skadetillfälle är åldersavdraget högst 100 000 kr. Byggnadsdelens ålder beräknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk.

F3.2 Byggnaden återställs inte

Om du inte återställer den skadade byggnaden inom två år värderas skadan enligt moment F3, men åldersavdraget görs då enligt ovanstående tabell för om det är byggnadsdel eller del därav första gången togs i bruk. Skadan värderas emellertid till högst det belopp som svarar mot skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

F3.3 Hinder i återställandet

Om du p.g.a. lag eller genom föreskrift från myndighet hindras i återställandet och därför anskaffar eller uppför byggnad på annan plats inom fem år värderas skadan på samma sätt som enligt moment F3. Ersättningen blir dock högst den faktiska kostnaden och lägst det belopp byggnaden skulle värderas till enligt moment F3.2. Förutsättningen är att du, om vi begär det, på vår bekostnad begär dispens eller överklagar myndighets beslut.

Skulle sådant hinder sänka värdet på kvarstående byggnadsdelar gäller försäkringen även för denna förlust.

För skada på övriga byggnadsdelar görs skäligt avdrag. Avskrivningstabellen tillämpas inte om detta skulle leda till oskäligt resultat. Då ska egendomen värderas till vad det kostar att återanskaffa likvärdig egendom med avdrag för värdeminskning på grund av ålder, slitage och omodernitet.

Om skadan upptäcks i samband med normalt underhåll, renovering eller ombyggnad och den utan väsentlig olägenhet kan repareras i samband med detta arbete ersätts endast de merkostnader som uppkommer för reparation av skadan.

Tabell för beräkning av åldersavdrag

Byggnadsdel / installation eller del därav. Inkluderar material- och arbetskostnad i sin helhet (t ex rivning, friläggning, demontering, återläggning och återställande).	Antal år utan procentuellt åldersavdrag	Därefter görs avdrag per påbörjat år med
Vatten, värme och maskinell utrustning samt övrigt byggnadstillbehör		
Rörsystem, vattenradiatorer, sanitetsgods, varmvattenslingor i golv	10 år	5%
Övrig vatten- och värmeinstallation samt annan maskinell utrustning än hushållsmaskiner t ex varmvattenberedare, elradior, värmepanna inkl expansionskärl, pool, poolduk, jacuzzi och badtunna	5 år	8%
Elinstallationer (kablar inklusive brytare, uttag och säkringsskåp)	20 år	4%
Värmepumpsanläggning, varmvattenberedare och accumulator tank som ingår i enhet med värmepump, värmeåtervinningssystem, solfångare, vindkraftverk, takvärme, elslingor i golv	2 år	10%
Luft-luft värmepump och luftkonditionering	2 år	15%
Skorsten av stål eller plåt	5 år	8%
Skorsten av annat material	25 år	8%
Kakelugnar och öppen spis	20 år	2%
Braskamin, gjutjärns kamin eller liknande av metall	10 år	5%
Utomhus fast monterat byggnadstillbehör, hit räknas även radio-, tv- antenn (inkl. parabol), markis och persienner	5 år	8%
Larm, datakablar och audioinstallationer	5 år	8%
Våtutrymme		
Våtrumstapet	2 år	10%
Golv- och väggmatta (svetsad)	5 år	8%
Keramiska plattor och stenplattor	10 år	5%
Övriga golv- och väggbeklädnads-material samt målning i våtrum	2 år	10%
Golv, väggar, tak och luckor		
Golv mattor (textil)	5 år	10%
Golv mattor (övriga) och laminatgolv	10 år	5%
Parkett	15 år	5%
Målning, tapetsering samt annan väggbeklädnad	5 år	8%
Takbeklädnad av papp	5 år	8%
Köksluckor och bänkskivor, massiva	25 år	5%
Köksluckor och bänkskivor, övriga	10 år	5%

F4 Värdering av skada på tomtmark

F4.1 Tomtmark återställs

Vid återställande av tomtmark inom två år värderas skadan till vad det kostar att utan dröjsmål återställa tomten med rationella metoder och material. Skada på växtlighet värderas till kostnad för nyplantering. Buskar och träd värderas till kostnaden för plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige.

Vid skada enligt moment I7 Väderfenomen och moment I8 Jordrörelse, betalar vi högst det belopp som svarar mot skillnaden mellan tomtmarkens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Åldersavdrag görs från ersättning för friläggning och återställande. (inkluderar såväl material som arbetet i sin helhet, såsom rivning, friläggning, demontering, återläggning, återmontering och återställande). Åldersavdrag görs upp till 100 %. Vid ett och samma skadetillfälle är åldersavdraget högst 100 000 kr.

F4.2 Tomtmarken återställs inte

Om tomtmarken inte återställs värderas skadan till skillnaden mellan den skadade tomtmarkens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Anskaffas inom två år annan likvärdig tomtmark för samma ändamål värderas skadan till anskaffningskostnaden, minskad med den skadade tomtmarkens värde efter skadan. Har den anskaffade tomtmarken högre värde på grund av ökad areal, förbättrat läge eller annan omständighet görs avdrag för detta.

G Högsta ersättningsbelopp

G1 Sammanlagt ersättningsbelopp

Sammanlagt ersättningsbelopp beror på var skadan inträffade och vad som förlorats eller skadats. Det maximala ersättningsbeloppet framgår av ditt försäkringsbrev och indelas enligt följande

- löseegendom i den bostad som anges i försäkringsbrevet
- löseegendom på annan plats än i den bostad som anges i försäkringsbrevet
- stöldbegärlig egendom på annan plats än i den bostad som anges i försäkringsbrevet.

G2 Högsta ersättningsbelopp för lösöre

För följande egendom är ersättningsbeloppet begränsat oavsett var skadan inträffat. Det maximala ersättningsbeloppet för lösöre framgår av ditt försäkringsbrev och indelas enligt nedan

- kontanter
- värdehandlingar, mynt-, sedel- och frimärkssamling
- egendom lånad eller hyrd från skola eller landsting
- stöldbegärlig egendom i låst förvaringsskåp
- stöld ur bil parkerad i anslutning till bostaden
- persondator med kringutrustning och tillbehör
- cykel med tillbehör och barnvagn med tillbehör
- matvaror i kyl och frys, sammanlagt
- tvätt i tvättstuga och maskin

- roddbåt, kanot och surfingbräda
- garage, brygga eller uthus som du äger på annans mark
- lösöre som du äger och använder i din förvärvsverksamhet
- av- eller omonterade delar till fordon/farkost som inte kan försäkras genom annan försäkring
- skada på djur
- trädgårdsmöbler
- motordrivet trädgårdsredskap
- golfutrustning.

G3 Högsta ersättningsbelopp för byggnad och tomtmark

Högsta ersättningsbelopp för byggnad och tomtmark beror på vilken typ av byggnad eller tomtmark som blivit skadat, det maximala ersättningsbeloppet framgår av ditt försäkringsbrev och indelas enligt följande

- Byggnad
- Radio-, TV-antenn och parabol som är fast monterad utomhus
- Tomtmark
- Föremål som finns fast anbringade på tomtmarken

G4 Högsta ersättningsbelopp för lägenhet

Högsta ersättningsbelopp för lägenhet beror på vilken del av lägenheten som blivit skadat, det maximala ersättningsbeloppet framgår av ditt försäkringsbrev och indelas enligt följande

- Egen bekostad fast inredning i den bostad som anges i försäkringsbrevet
- Utöver egen fast bekostnad inredning ersätter vi försäkrad fast egendom i bostadsrättslägenhet om Bostadsrättsförsäkring finns angivet på försäkringsbrevet

H Stölskador

H1 Stöld i bostad

Försäkringen gäller för stöld och skadegörelse som utförts av någon som olovligen tagit sig in i bostaden. Har gärningsmannen blivit insläppt gäller försäkringen endast om han använt tvång eller hot för att komma in.

Försäkringen gäller inte om stöld eller skadegörelse utförts av någon som berett sig tillträde med nyckel som han haft tillåtelse att inneha.

Kontanter, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom som lämnats i fritidshus när du inte vistas där, omfattas inte av din hem- eller villahemförsäkring.

Självrisk

Du betalar ingen självrisk vid stöld i bostad genom inbrott om du har aktiverat larm (installerat av auktoriserad låssmed/installatör) eller låst godkänd säkerhetsdörr/gallergrind.

Särskilda aktsamhetskrav

- Alla dörrar till bostaden ska vara låsta. Låsen ska vara godkända av Svenska Stöldskyddsföreningen. Är du osäker på om låsen är godkända bör du kontakta låssmed.
- Alla fönster eller öppningsbara luckor ska vara stängda samt låsta, reglade eller haspade inifrån om ingen är hemma och har tillsyn över bostaden.
- När du sover ska samtliga fönster i andra rum än det du sover i vara stängda samt låsta, reglade eller haspade.
- Nyckel får inte lämnas kvar i låset eller gömmas i närheten av bostaden. Nyckel får inte vara försedd med namn och adress eller på annat sätt lätt kunna identifieras med bostaden. Har du anledning att misstänka att någon obehörig har nyckel till bostaden måste du omgående byta låset.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

H2 Stöld i gemensamhetsutrymme

Med gemensamhetsutrymme avses utrymme som fler än du och din familj disponerar och har nyckel till, t ex tvättstuga, gemensamt garage eller gemensamma förråd.

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom i gemensamhetsutrymme om gärningsmannen brutit sig in med våld.

Om du använt de låsmöjligheter som finns gäller försäkringen vid stöld av tvätt i tvättstuga även om gärningsmannen inte brutit sig in med våld.

Ersättning lämnas inte för kontanter, värdehandlingar eller stöldbegärlig egendom.

H3 Stöld av egendom som har lämnats till näringsidkare

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom som lämnats till näringsidkare för förvaring, reparation eller annan åtgärd, om gärningsmannen brutit sig in med våld.

Ersättning lämnas inte för stöld och skadegörelse på egendom som lämnats för transport.

H4 Stöld av egendom förvarad i annan lokal

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom som förvaras i annan lokal (t ex källar- eller vindsutrymme) än bostad, gemensamhetsutrymme eller hos näringsidkare förutsatt att gärningsmannen brutit sig in med våld.

Ersättning lämnas inte för kontanter, värdehandlingar eller stöldbegärlig egendom.

Särskilda aktsamhetskrav

Lokalen ska vara låst. Nyckel får inte lämnas kvar i låset eller gömmas i närheten av lokalen.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

H5 Stöld ur förvaringsskåp

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom genom inbrott i låst förvaringsskåp på bad-, idrotts-, motionsanläggning eller skola.

H6 Stöld ur bil parkerad i anslutning till bostaden

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom som lämnats kvar i låst bil, parkerad i anslutning till den försäkrade bostaden.

Försäkringen gäller inte för kontanter, värdehandlingar eller stöldbegärlig egendom. Vid resa se moment H7 Medförd egendom.

H7 Stöld av medförd egendom

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på egendom som du medför utanför bostaden. Försäkringen gäller även för polletterad egendom i samband med resa. Med medförd egendom menar vi egendom som du tar med dig utanför bostaden (se även Begreppsförklaringar).

Försäkringen gäller inte för egendom som är kvarglömd, borttappad eller förlagd även om den senare blivit stulen.

För kontanter, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom gäller försäkringen endast vid följande tillfällen

- på arbetsplatsen
- i hotellrum, pensionatsrum, båtlytt etc.

Försäkringen gäller även för stöldbegärlig egendom i låst bil.

Särskilda aktsamhetskrav

För kontanter, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom gäller följande aktsamhetskrav

- i låst bil ska du förvara stöldbegärlig egendom insynskyddat. Egendomen får lämnas tillfälligt (i regel högst en timme).
- på arbetsplatsen ska kontanter, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom förvaras i låst utrymme som endast du själv disponerar
- i hotellrum, pensionatsrum, båthytt, etc. som du lämnat ska kontanter, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom förvaras i låst skåp, låda eller resväska. Dörrar ska vara låsta. Fönster ska vara stängda samt låsta, reglade eller haspade.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned.

Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

H8 Stöld vid rån, väskryckning och överfall

Försäkringen gäller för stöld och skadegörelse vid rån, överfall eller då egendomen med våld ryckts ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden.

Särskilda aktsamhetskrav

Du ska agera så att du undviker att utsätta dig för risken att skadas. Du bör tex inte själv tillgripa våld eller hot om våld, ge dig in i situationer eller miljöer där bråk uppstått, riskerar att uppstå eller vanligen förekommer, uppträda provocerande i tal eller handlingar.

Risken att hamna i en sådan situation ökar dessutom om du var påverkad av alkohol, narkotika, annat berusningsmedel eller sömnmedel.

Se även generellt aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

H9 Stöld av cykel eller barnvagn

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på cykel eller barnvagn.

Särskilda aktsamhetskrav

Cykel ska vara låst med cykellås som är godkänt av Svenska Stöldskyddsföreningen.

Barnvagn ska vara fastlåst om den förvaras i olåst utrymme utanför bostaden.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

H10 Stöld av motordrivet trädgårdsredskap

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på motordrivet trädgårdsredskap som inte är registreringspliktigt.

Särskilda aktsamhetskrav

Motordrivet trädgårdsredskap ska förvaras i låst utrymme eller vara fastlåst med kätting och lås som är godkänt Svenska Stöldskyddsföreningen. Tändningsnyckel får inte lämnas kvar i fordonet eller förvaras i närheten.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

H11 Stöld av roddbåt, kanot och surfingbräda

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på fastlåst roddbåt, kanot eller surfingbräda.

Särskilda aktsamhetskrav

Egendomen ska vara fastlåst med kätting och lås som är godkänd av Svenska Stöldskyddsföreningen.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

H12 Stöld av tillbehör till byggnad

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på fast monterade byggnadstillbehör. Se moment I15, Skada på byggnad och tomtmark. Byggnadstillbehör definieras enligt Jordabalken.

H13 Trädgårdsmöbler

Försäkringen gäller för stöld av och skadegörelse på trädgårdsmöbler, trädgårdsredskap, grillar, badtunna och terrassvärmare.

H14 Låsbyte

Om nyckel till den försäkrade bostaden förloras vid inbrott i den försäkrade bostaden, låst lokal, låst förvaringsskåp, genom rån eller väskryckning kan vi ersätta låsbytet till den försäkrade bostaden om det är sannolikt att gärningsmannen kan spåra vart nyckeln går.

I Andra egendomsskador än stöldskador

I1 Brand

Försäkringen gäller för skada genom eld som kommit lös. Försäkringen ersätter inte skada genom glöd eller svedning.

I2 Elfenomen

Försäkringen gäller för skada genom kortslutning, överslag, överspänning i hushållsmaskin och annan elektrisk maskin, apparat eller ledning.

I3 Explosion

Försäkringen gäller för skada genom explosion. Skada genom sprängningsarbete ersätts inte.

14 Nedsotning

Försäkringen gäller om egendomen plötsligt skadats av sot. Skada genom sot från levande ljus ersätts inte.

15 Frätande gas

Försäkringen gäller för skada från frätande gas som bildats vid oavsiktlig upphettning av plast.

16 Läckage

Har egendomen skadats av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut gäller försäkringen om utströmningen skett:

- från ledningssystem för vatten, värme eller avlopp (spillvatten)
- från anordning ansluten till ovan angivna system (t ex tvättställ, disk- eller tvättmaskin, värmepanna, oljetank och bassäng)
- från invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning
- genom våtisolering/tätskikt eller dess anslutning mot byggnad eller installation i badrum, duschrum eller tvättstuga som har golvbrunn. Ersättning lämnas endast om våtisolering/tätskiktet och dess omgivande och underliggande konstruktion motsvarar kravet i gällande bygg- och branschregler vid byggnadstillfället/ombyggnadstillfället
- från kyl eller frys vid fel på dessa eller vid strömavbrott
- från akvarium (har utströmning skett från akvarium ersätts även fiskar och växter)
- från vattensäng
- från oljefyllt radiator samt brandsläckare.

Försäkringen ersätter inte

- den utströmmande vätskan
- skada på den anordning som läckt. För installationer se moment I13, Installation
- i våtutrymme skada på ytskikt inklusive tätskikt genom vilket läckaget uppstått. När det gäller läckage genom ytskikt inklusive tätskikt ser vi hela våtutrymmet som en enhet
- skada på byggnad genom röta, svamp, rost eller långtidspåverkan om det inte av omständigheterna framgått att skadan uppkommit på grund av ersättningsbar utströmning under försäkringstiden
- skada genom utströmning från rökkanal, ventilationskanal, ventilationshuv, luftstam, dräneringssystem, dagvattensystem, stuprör (annat än vad som sägs ovan), tak eller takränna
- skada genom kondens
- skada genom markfukt
- skada genom att vatten vid regn, snösmältning eller högvatten kommit in i byggnaden, se moment I7.4, Översvämning
- akvarium och vattensäng.

Lokalisering m m

Vid ersättningsbar läckageskada i den försäkrade byggnaden betalar vi kostnaderna för att inom byggnaden lokalisera och frilägga själva läckagestället så att det kan repareras. Du får också ersättning för kostnader

för att återställa det frilagda läckagestället. Ersättningen beräknas enligt moment F.3.

Självrisk

Om skadan skett p.g.a. läckage genom våtisolering/tätskikt eller vid dess anslutning till installationer eller övriga byggnadsdelar, samt vid skada orsakad av utströmning från våtutrymme, som badrum, duschrum eller tvättstuga gäller särskild självrisk, se ditt försäkringsbrev. Om skada är orsakad av frysning gäller särskild självrisk, se ditt försäkringsbrev.

Särskilda aktsamhetskrav

Skäliga åtgärder ska vidtas för att förhindra frysning av ledningssystemet och därtill anslutna anordningar. Huset ska hållas uppvärmt och vara under tillsyn så att ledningar och anordningar anslutna till dessa inte fryser vid kyla och kortare strömavbrott. Bränsle för uppvärmning ska finnas i tillräcklig mängd. Lämnas huset för en längre tid ska vatten stängas av och husets ledningssystem ska tömmas på vatten.

Kylskåp med ismaskin och diskmaskin ska vara installerade med uppvikt plastmatta eller försedda med läckageskydd i form av underlägg.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

17 Väderfenomen

17.1 Storm

Har försäkrad byggnad blåst sönder vid en storm gäller försäkringen för skada på byggnaden. För att det ska räknas som storm måste det ha blåst minst 21 meter per sekund.

Försäkringen gäller även

- om byggnaden har skadats av träd eller andra föremål som stormen blåst omkull eller ryckt loss
- för egendom inomhus som skadats av regn eller kyla eller någon annan oundviklig följd av att huset där egendomen fanns skadats vid en storm
- för fast monterad radio- och TV-antenn (inklusive parabol).

Begränsning

Försäkringen gäller för skada på revetering, puts och skorstensbeklädnad endast om de skadats av annat lösryckt föremål.

Undantag

Ersättning lämnas inte för skada på tomtmark, exempelvis flaggstång, staket, pool, pooltäckning eller skada på båthus, sjöbod, växthus, drivbänk eller tält. Ersättning lämnas inte heller för egendom som förvarats däri eller utomhus.

17.2 Hagel

Har försäkrad byggnad slagits sönder av hagel lämnas ersättning. Ersättning lämnas också för egendom inomhus som skadats av regn eller kyla

eller någon annan oundviklig följd av att huset där egendomen fanns skadats av hagel.

Undantag

Ersättning lämnas inte för skada på växthus, drivbänk eller tält. Inte heller för egendom som förvarats däri eller utomhus.

17.3 Blixt

Försäkringen gäller för skada genom blixtnedslag.

17.4 Översvämning

Har försäkrad byggnad, eller egendom i denna, skadats av att översvämmande vatten till följd av skyfall, snösmältning, stigande sjö eller vattendrag strömmat från markytan direkt in i byggnad via ventil, fönster, dörröppning eller inomhus trängt upp ur avloppsledning gäller försäkringen för uppkomna skador.

Med skyfall förstås här regn med en intensitet av minst en mm per minut eller 50 mm per dygn.

Undantag

Ersättning lämnas inte för skada

- på båthus, sjöbod, badhytt, tält eller växthus
- på egendom som förvaras i båthus, sjöbod, badhytt, tält, växthus eller utomhus
- vars uppkomst har direkt eller indirekt samband med dammggenombrott.

17.5 Snötryck

Försäkringen gäller för skada på bostadshus som består i eller orsakats av att takkonstruktionen brutit samman d v s att dess bärlighet påverkats väsentligt p.g.a. snötryck.

Undantag

Ersättning lämnas inte

- om takkonstruktionen inte utförts enligt gällande byggnorm
- för skada som beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter
- för skada som består i eller orsakats av att altantak, balkongtak eller liknande tak brutit samman.

Särskilda aktsamhetskrav

Ersättning lämnas endast om snötrycket uppkommit i direkt samband med extrem nederbörd eller andra extrema väderleksförhållanden och om det p.g.a. väderleksbetingelserna inte varit möjligt att undanröja snötrycket och att tidigare snöbelastning på taket inte väsentligt påverkat skadan.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

17.6 Självrisk

Självrisken för naturfenomen framgår av ditt försäkringsbrev.

18 Jordrörelse

Försäkringen gäller när egendomen skadas av jordskalv (minst 4 enligt Richterskalan och med minsta intensitet 6) jordskred, jordras, berggras, lavin eller vulkanutbrott.

Begränsning

Sprickor i byggnad ersätts endast om de är så allvarliga att de avsevärt minskat funktionsdugligheten. Ytlig sprickbildning ersätts således inte.

Undantag

Ersättning lämnas inte för skada på byggnad eller tomtmark om jordskred, jordras, berggras eller lavin orsakats av vatten- eller vågerosion.

Ersättning lämnas inte för skada på byggnad eller tomtmark som orsakats av sprängnings-, schaktnings-, pålnings-, borrhings- eller spontningsarbete

Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

19 Trafikolycka

Försäkringen gäller när egendom som du haft med dig utanför bostaden skadats eller förlorats vid trafikolycka med motorfordon, båt, flygplan, cykel eller annat fordon.

Ersättning lämnas inte för skada i samband med tävling eller träning inför tävling.

110 Luftfarkost som störtar

Försäkringen gäller när egendom har skadats av att luftfarkost störtat, eller om delar från sådan fallit ner.

111 Byggnaden skadas av motorfordon

Har försäkrad byggnad skadats vid trafikolycka med fordon som omfattas av Trafikskadelagen gäller försäkringen för skador på byggnaden, men endast om ersättning inte lämnas genom trafikförsäkringen eller TFF (Trafikförsäkringsföreningen).

112 Skada på livsmedel i kyl eller frys, och på tvätt i maskin Försäkringen gäller för skada på

- livsmedel i kyl eller frys vid strömavbrott eller vid fel på kylan och frysen
- tvätt i tvättmaskin eller torktumlare vid fel på maskinen.

113 Skada på installationer och hushållsmaskiner

Försäkringen gäller för

- system för vatten, värme, avlopp, ventilation, gas eller elektricitet som är avsedda för byggnaden (installationer) om de tillhör dig

- hushållsmaskin som är byggnadstillbehör, exempelvis maskin för klädvård, disk, städning, förvaring eller tillagning av livsmedel
- den maskinella utrustningen till simbassäng, pool och pooltäckning samt brunn.

Försäkringen gäller om dessa installationer och maskiner brustit eller gått sönder.

Undantag

Ersättning lämnas inte för lokalisering, friläggning och återställande av maskinell installation som saknar erforderlig åtkomlighet genom reparations-, inspektions- eller servicelucka.

Försäkringen gäller inte för

- skada på elvärmeslingor våtutrymme
- skada på elektrisk armatur, elpatron, dränering- och dagvattensystem, tak, takränna eller stuprör
- skada på simbassäng, pool, pooltäckning eller brunn
- estetiska skador som inte innebär bestående funktionsnedsättning
- skada på skorsten, rökkanal, ventilationshuv, mur, murverk och kakelugn
- skada som uppstår direkt eller indirekt genom sprängningsarbete, översvämning eller vatten som trängt in i byggnaden (se moment I7.4)
- skada orsakad av rost eller frätning på egendom utanför byggnaden
- skada orsakad av rost eller frätning på egendom inne i byggnaden om egendomen är äldre än 15 år. Aldern räknas från det tillfälle då installationen första gången togs i bruk
- skada på installationer orsakat av djur, exempelvis råttor, möss och myror
- kostnad för upptining av frusen ledning eller för rensning vid stopp i ledning.

Särskilda aktsamhetskrav

Skäliga åtgärder ska vidtas för att förhindra frysning av ledningssystem och därtill anslutna anordningar. Huset ska hållas under tillsyn och uppvärmt, så att ledningar och anordningar anslutna till dessa inte fryser vid kyla och kortare strömavbrott. Bränsle för uppvärmning ska finnas i tillräcklig mängd.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

I14 Skada på glasrutor

Försäkringen gäller om rutor av glas eller plast i fönster eller dörrar i försäkrad byggnad gått sönder.

Försäkringen gäller inte för skada

- på isolerglas vilken endast består i att konstruktionen blivit otät
- på glas i växthus eller drivbänkar
- som uppstått genom byggnads- eller sprängningsarbete.

I15 Skadegörelse på byggnad och tomtmark

Försäkringen gäller om någon utomstående skadat försäkrad byggnad, därtill hörande tomtmark eller de föremål som finns fast anbringade där.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skador på växthus eller drivbänkar.

I16 Skada orsakad av vilda djur

Försäkringen gäller om vilda djur har tagit sig in i bostaden och orsakat skada.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats av råttor, möss, getingar, bin, myror eller andra insekter.

I17 Husbock, hästmyra och annan virkesförstörande insekt

Vi svarar för sanering och nödvändig reparation om byggnaden angrips av husbock, hästmyra eller annan virkesförstörande insekt.

Försäkringsskyddet börjar gälla 6 månader efter försäkringens begynnelse.

Samtliga försäkrade byggnader, med undantag av vad som sägs nedan, har försäkring mot husbock, hästmyra och annan virkesförstörande insekt som gäller om angreppet skett efter det att försäkring tecknats.

Begränsning

Försäkringen gäller inte för byggnad som är eller har varit ekonomibyggnad eller uthus vid lantgård av något slag eller flyttats från annan plats.

Försäkringen gäller inte för skador på rötskadat virke. Om behandlingen inte kan utföras utan ingrepp i byggnaden svarar du själv för friläggnings- och återställningskostnader.

Vid reparation gäller värderingsreglerna enligt moment F, Hur egendom värderas och ersätts, dock med begränsningen att reparation aldrig får kosta mer än vad som motsvarar byggnadens marknadsvärde utan hänsyn till angreppen.

Självrisk

Du betalar ingen självrisk vid skada orsakad av husbock eller hästmyra.

Vid skada ska du

- vid upptäckt av skadedjur utan dröjsmål underrätta Moderna Försäkringar eller av oss anvisat saneringsbolag
- underlätta för sanering, exempelvis genom att avlägsna lösöre som kan förhindra eller försvåra sanering (t ex möbler, kläder, matvaror och porslin)
- svara för att stegar eller andra lyftanordningar finns tillgängliga.

I18 Bostadsohyra

Försäkring gäller för villa och fritidshus. Försäkringen omfattar bekämp-

ning av vägglöss, kackerlackor, mjölbaggar, brödbaggar, pälångar, fläckängar som förekommer i bostadshuset och som kan utgöra sanitär olägenhet. Åtagandet gäller under försäkringstiden. Bekämpningen avser enbart levande insekter och avtalet omfattar inte några direkta eller indirekta skador som de kan orsaka. Om behandlingen inte kan utföras utan ingrepp i byggnaden svarar du själv för frilägnings- och återställningskostnader.

Begränsning

Åtagandet gäller bara om bostadshuset, när försäkringen började gälla, var fritt från ovan nämnda skadeinsekter.

Försäkringen gäller inte för lokal som används för rörelse av något slag.

Självrisk

Du betalar ingen självrisk vid bekämpning av bostadssohyra.

Vid skada ska du

- vid upptäckt av skadedjur utan dröjsmål underrätta Moderna Försäkringar eller av oss anvisat saneringsbolag
- underlätta för sanering, exempelvis genom att avlägsna lösöre som kan förhindra eller försvåra sanering (t ex möbler, matvaror och porslin)
- svara för att stegar eller andra lyftanordningar finns tillgängliga.

J Merutgifter och hyresbortfall vid egendomsskada

Blir den försäkrade bostaden helt eller delvis obrukbar till följd av ersättningsbar skada kan du också få ersättning för nödvändiga och skäliga merutgifter samt faktiskt hyresbortfall. Om försäkringen inte gäller för lösöre omfattar den inte merutgifter utan endast hyresbortfall.

J1 Merutgifter

Ersättning lämnas för nödvändiga och skäliga merutgifter för kost och logi samt magasinering, dock högst under ett år från den dag skadan inträffat. Avdrag i ersättning görs för eventuella besparingar t ex uppvärmning, underhåll och avgifter.

J2 Hyresbortfall

Är din bostad eller del av den uthyrd kan ersättning lämnas med det belopp som du enligt lag är skyldig att sätta ned hyran med. Vi drar av kostnader för värme och andra driftskostnader som du spar under tiden.

Ersättning lämnas under högst ett år från den dag skadan inträffat. Vid skada på fritidshus lämnas ersättning till dess fritidshuset åter är brukbart, dock under högst ett år och med högst 30 000 kr.

K Privatansvar

K1 Vad försäkringen gäller för

Gäller för hem- och villahemförsäkring, som omfattar lös egendom.

Gäller för villa- och fritidshusförsäkring i din egenskap av ägare till den försäkrade fastigheten.

Försäkringen gäller när någon kräver att du ska betala skadestånd för en person- eller sakskada som du orsakat (t ex genom vårdslöshet) under försäkringstiden och som du enligt gällande skadeståndsrätt är skyldig att betala.

Försäkringen gäller för dig som privatperson – men inte för något som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet.

I fråga om jordbruksfastighet gäller försäkringen endast dig i egenskap av ägare till bostadshus som bebos av någon som försäkringen gäller för.

K1.1 Högsta ersättningsbelopp

Vid personskada betalar vi högst 5 000 000 kr per skadetillfälle. Vid sakskada betalar vi högst 5 000 000 kr per försäkringsår. Detta gäller även om

- flera av dem som försäkringen gäller för är skadeståndsskyldiga
- flera skador uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle.

K1.2 Skada orsakad av barn

Barn upp till fyraårsåldern blir normalt inte skadeståndsskyldiga för skador som de orsakar. Om barnet inte uppnått sådan ålder, bedömer vi barnets ansvar som om barnet uppnått fyraårsåldern.

Detta gäller inte i den mån ersättning för skadan kan utgå från annan eller från annan försäkring.

K1.3 Skada på bostad

Försäkringen gäller för skada på bostad, hotellrum eller liknande som du hyr, lånar eller innehar med bostadsrätt (om tillägg för "Bostadsförsäkring" tecknats). Skadan ska ha uppkommit genom brand, explosion eller utströmning av vätska, ånga eller gas från ledningssystem, kyl- eller frysanläggning, vattensäng eller akvarium.

Har skadan uppkommit på annat sätt omfattar försäkringen endast

- vatten- och avloppssystem och därtill anslutet sanitetsgods såsom tvättställ, badkar, toalettstol och bidé
- glas i fönster och dörrar
- kyl, sval, frys, spis, disk- och tvättmaskin
- maskinella anordningar i tvättstuga utanför bostaden.

Vid resa gäller försäkringen även för skada på inventarier i hotellrum eller annan hyrd eller lånad bostad.

K1.4 Undantag

Du har inte rätt att utan vår tillåtelse medge skadeståndsskyldighet. Iaktas inte detta är vi inte ersättningsskyldiga om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Vi betalar inte skada

- som du vållat uppsåtligt. Undantaget tillämpas inte för någon som var i sådant sinnestillstånd som avses i 30 kap 6 g Brottsbalken eller var under 12 år vid skadetillfället

- som uppkommit på grund av slitage eller vanvård
- som tillfogats försäkrad person
- som du är ansvarig för som ägare av fastighet, tomträtt, bostadsrättslägenhet eller innehavare av lägenhet som inte omfattas av denna försäkring (undantaget avser inte obebyggd tomt som du äger för eget privat bostadsändamål)
- som du är ansvarig för som ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn, annat släpfordon då skadan uppkommit i följd av trafik med fordonet. (undantaget avser inte eldriven rullstol och inte heller trädgårdsredskap för privat bruk som inte är registreringspliktigt)
- som du är ansvarig för som ägare, brukare eller förare av vatten- eller luftfarkost. Undantaget avser inte kanot, roddbåt och surfingbräda
- som kan ersättas genom annan försäkring
- på egendom som du hyrt, lånat, bearbetat, reparerat eller på annat sätt tagit mer än helt tillfällig befattning med
- som du är ansvarig för i egenskap av ägare/innehavare av lägenhet utomlands.

K1.5 Hur vi tar hand om skadeståndskrav

Om du krävs på ersättning på grund av skada som kan omfattas av försäkringen och beräknas överstiga försäkringens självrisk

- ska du anmäla kravet till oss utan dröjsmål
- vi utreder om du är skadeståndsskyldig
- vi förhandlar med den som kräver skadestånd
- vi för din talan vid rättegång och svarar i så fall också för rättegångskostnader
- vi betalar det skadestånd som du är skyldig att utge.

Blir det rättegång ska du genast underrätta oss om det och följa våra anvisningar. Vid rättegång betalar vi dina rättegångskostnader i den utsträckning de är skäliga och överensstämmer med vårt intresse i rättegången. Om vi inte får underrättelse om rättegången eller om våra anvisningar inte följs blir inte domen bindande för oss.

L Rättsskydd

L1 Vem försäkringen gäller för

Rättsskyddet i hem- villahemförsäkringen gäller för dig i din egenskap av privatperson och avser händelser i privatlivet.

Utanför Norden gäller försäkringen för dig endast i egenskap av resenär. Rättsskyddet i villa- och fritidshusförsäkringen gäller endast för dig i din egenskap av ägare till den försäkrade fastigheten.

L2 När du ska ha haft försäkring för att få rättsskydd

L2.1 Huvudregel

Du kan få rättsskydd om försäkringen gäller när tvisten uppkommer och om den gällt under en sammanhängande tid av minst två år. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits hos oss, om du tidigare har haft samma slags försäkring i annat bolag får du tillgodoräkna dig denna tid.

Tvist anses uppstå vid den tidpunkt när en part helt eller delvis avisat ett framställt krav.

L2.2 Om du inte har haft försäkring i två år

Om du när tvisten uppkommer har försäkring men inte haft sådan så lång tid som två år, kan du ändå få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat sedan försäkringen trädde i kraft.

L2.3 Om din försäkring upphört

Om du inte längre har någon rättsskydds-försäkring när tvisten uppkommer därför att försäkringsbehovet upphört, kan du trots detta få rättsskydd genom denna försäkring om den varit i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffade och det därefter inte gått längre tid än tio år.

Om rättsskydd beviljas tillämpas den självrisk och det högsta ersättningsbelopp som gäller för motsvarande försäkring hos oss vid tiden för tvistens uppkomst.

L3 Vilka tvister försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för tvist som kan prövas som tvistemål av tingsrätt, fastighetsdomstol, Statens VA-nämnd, eller som efter prövning i sådan domstol kan prövas av hovrätt eller Högsta domstolen. Försäkringen gäller också för tvist som prövas av Miljödomstolen enligt 20 kap 2 g punkt 6 Miljöbalken, dock med undantag för grupptalan enligt 32 kap 13 g. I nämnda mål gäller försäkringen också för resning, dock endast om resning beviljats.

Begränsning

Försäkringen gäller inte om tvisten prövas av annan nämnd, myndighet eller instans än ovan angivna. Försäkringen gäller inte heller för brottmål (se dock moment L4) eller ärenden som handläggs enligt Lagen om domstolsärenden. I tvist angående uppförande av byggnad betalas endast kostnader som uppkommer efter avtalad garantitids utgång. Denna begränsning gäller dock inte om entreprenören efter slutbesiktningen bestridit att fullgöra sina kontraktensliga skyldigheter.

Vid arvstvister gäller försäkringen inte för kostnader som uppkommer före klander av arvsifte eller testamente.

L4 Var försäkringen gäller

Du kan få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat

- inom Norden
- utom Norden, om momentet Reseskydd ingår, när du varit på resa och tvisten gäller dig i din egenskap av resenär.

Försäkringen gäller även för dig som förare eller brukare av motorfordon, husvagn eller annat släpfordon eller fritidsbåt, segelbräda som du tillfälligt lånat eller hyrt utanför Norden. Rättsskyddet gäller då även för brottmål om den försäkrade misstänks eller åtalas för

- brott för vilket inte stadgas strängare straff än böter
- vållande till annans död samt
- vållande till kroppsskada eller sjukdom.

L5 Undantag

Försäkringen gäller inte för tvist

- där värdet av vad som yrkas inte överstiger ett halvt prisbasbelopp och därmed skall handläggas enligt reglerna 1 kap 3d g rättegångsbalken (så kallade småmål), detta gäller också vid tvist utomlands även om motsvarande bestämmelse saknas. Detta undantag tillämpas inte vid tvist med oss på grund av försäkringsavtalet.
- som väcks med stöd av Lagen om grupprättegång och du är kalandepart
- som gäller skadestånd eller annat anspråk mot dig på grund av gärning som föranlett misstanke om eller åtal för brott som kräver uppsåt för straffbarhet
- som avser skadeståndsanspråk mot dig om skadeståndsskyldigheten kan omfattas av ansvarsförsäkringen
- om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad
- som har samband med äktenskapsskillnad, upplösning av registrerat partnerskap eller upplösning av samboförhållande, eller för frågor som i anledning härav aktualiseras mellan parterna. Detta gäller oavsett vad tvisten avser eller när den uppkommer
- om vårdnad, umgänge, barns boende, underhåll, bodelning, äganderätt och liknande frågor som reglerats eller lämnats oreglerade av parterna, oavsett när tvisten uppstår
- som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet
- som har samband med borgensåtagande som du gjort eller avtal som du träffat till förmån för någon avseende dennes förvärvsverksamhet eller tilltänkta verksamhet
- som har samband med ekonomiska åtgärder som för en privatperson är av ovanlig art eller omfattning
- som gäller handel med aktier, optioner, obligationer, fondandelar, värdepapper, värdetransaktioner eller valutor
- då talan grundar sig på Jordabalken 4 kap 19 g (s.k. dolda fel mm) och omtvistat belopp understiger 1 prisbasbelopp
- som gäller fordran eller anspråk som överlåtits på dig, om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom
- som gäller personskadereglering vid försäkringsbolag om skadelidande inte väckt talan vid domstol mot försäkringsgivaren (gäller ersättning genom trafik-, ansvars-, överfallsskydds eller olycksfallsförsäkring)
- som gäller dig som ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, vatten- eller luftfarkost
- som gäller dig eller någon annan av dem som försäkringen gäller för i egenskap av ägare av fastighet eller innehavare av tomträtt (hemförsäkring)
- som gäller dig som ägare eller delägare till annan fastighet eller innehavare av annan tomträtt eller bostadsrätt än den som anges i försäkringsbrevet. För försäkrad jordbruksfastighet gäller försäkringen inte tvist som rör annat än bostadshus som bebos av någon av de försäkrade (villa- eller fritidshusförsäkring)
- angående så kallad "time share" (tidsdelat boende) eller liknande.

L6 Vilket ombud du kan välja

För att försäkringen ska gälla måste du anlita ombud. Denne måste vara lämplig med hänsyn till din bostadsort, domstolsorten och ärendets natur samt vara ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller jurist anställd hos advokat eller på advokatbyrå eller kunna visa att han har särskild lämplighet för uppdraget.

Vi har rätt att begära prövning av skäligheten av advokat eller biträdande jurists arvode och andra kostnadsanspråk hos Advokatsamfundets och Försäkringsförbundets ombudskostnadsnämnd. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av en sådan prövning.

En förutsättning för att du ska få anlita ombud som inte är knuten till advokatbyrå är att ombudet förbundet sig att i händelse av tvist godta Försäkringsförbundets Nämnd för Rättsskyddsfrågor prövning av hans arvode och övriga kostnader i ärendet.

I tvist som handläggs utomlands måste du anlita ombud som vi godkänner.

L7 Vilka kostnader försäkringen ersätter

Genom försäkringen betalas nödvändiga och skäliga kostnader om du inte kan få dem betalda av motpart eller staten. Med nödvändiga och skäliga kostnader avses bl a att kostnaderna måste stå i rimlig proportion till det belopp tvisten gäller.

Betalning á conto kan utgå först efter särskild prövning och högst två gånger per år. Á conto kan endast utgå om ärendet är särskilt omfattande eller långvarigt.

L7.1 Vi betalar

- ombuds arvode och omkostnader. Arvode lämnas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen fastställer vid ersättning till rättshjälpsbiträde enligt rättshjälpslagen
- nödvändiga och skäliga kostnader för utredning som anskaffats före rättegång och efter det att tvist uppstått, förutsatt att utredningen beställts av ditt ombud
- kostnader för bevisning i rättegång och i skiljemannaförfarande
- expeditjonskostnader i domstol
- rättegångskostnader som du ålagts att betala till motpart eller staten efter domstols- eller skiljemansprövning av tvisten
- rättegångskostnader som du vid förlikning under rättegång åtagit dig att betala till motpart, under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats
- kostnader som uppkommer för medlare som rätten förordnat.

L7.2 Vi betalar inte

- eget arbete, förlorad inkomst, resor och uppehälle eller andra omkostnader för dig eller annan försäkrad
- verkställighet av dom, beslut eller avtal
- merkostnader som uppstår om du anlitar flera ombud eller byter ombud

- ersättning till skiljemän
- i sådan tvist där prövningen av tvisten kan vänta till dess annat liknande mål har avgjorts (s.k. pilotmål)
- kostnad som uppkommer genom att du i eller utom rättegång avstår från dina möjligheter att få ersättning från motparten
- ombudskostnader som får anses ingå i skadestånd som tillerkänts försäkrad
- kostnad för indrivning av obetald fordran.

L8 Självrisk

Självrisk framgår i ditt försäkringsbrev.

L9 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår i ditt försäkringsbrev.

Bevisning och egna utredningskostnader ersätts med högst 35 000 kr. En tvist anses föreligga om du och annan försäkrad står på samma sida. Även om du har flera tvister ska de räknas som en tvist om de avser samma skada eller om yrkandena stöder sig väsentligen på samma händelse eller omständighet. Således anses en tvist föreligga även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund, t ex i samband med fastighetsöverlåtelse.

L10 Preskription

Preskriptionstiden börjar löpa från den tidpunkt du anlitar ombud, se moment AB 3.7, Preskription.

L11 Återkrav

I den mån ersättning lämnats på grund av försäkringen inträder vi i din rätt mot annan.

M Överfallsskydd

M1 Vad försäkringen gäller för

Överfallsskydd gäller för hem- och villahemförsäkring.

Försäkringen gäller för dig som privatperson.

Försäkringen gäller inte för något som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet och inte heller för skada som inträffat på resa till eller från arbetet och som kan ersättas enligt Lagen om arbetsskadeförsäkring eller Lagen om statligt personskadeskydd.

Ersättning kan lämnas för personskada om du blivit utsatt för misshandel genom uppsåtligt fysiskt våld som inte är ringa, eller vid sexualbrott enligt brottsbalken 6 kap 1-2, 4-6 gg (till exempel våldtäkt, sexuellt tvång). Ersättningen bestäms enligt 2 och 5 kap Skadeståndslagen. Dock högst enligt moment M4, Ersättningsbelopp. Ersättning till dig som närstående till person som dödats lämnas inte i vidare mån än vad som sägs i moment M5, Närståendes död. Sådan ränta som gärningsmannen kan vara skyldig att betala från skadedatum ersätts inte.

M2 Undantag

Vi betalar inte skada som du tillfogats

- av annan person som du bor med
- skada som gärningsmannen tillfogat dig i sin tjänsteutövning och som dennes arbetsgivare enligt skadeståndslagen är skyldig att ersätta (arbetsgivarens principalansvar)
- om du kan få ersättning genom annan försäkring.

Särskilda aktsamhetskrav

Du måste se till att du inte:

- agerar så att du utsätter dig för risken att skadas. Du bör tex inte själv tillgripa våld eller hot om våld, ge dig in i situationer eller miljöer där bråk uppstått, riskerar att uppstå eller vanligen förekommer, uppträda provocerande i tal eller handlingar.
- använder alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel, narkotiska medel eller missbrukar läkemedel på sådant sätt att det påverkar ditt handlande och därmed orsakar skada.
- gör dig skyldig till uppsåtlig gärning som är straffbar och som har samband med skadan.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D. Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned.

Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

M3 Vid inträffad skada

För att få ersättning måste du

- genast anmäla skadehändelsen till polisen
- genast uppsöka läkare samt uppvisa läkarintyg
- visa att du är berättigad till skadestånd. Det sker normalt genom en lagakraftvunnen dom eller om gärningsmannen är okänd genom en slutförd förundersökning gjord av polisen
- visa att den som skadat dig är okänd eller inte kan betala skadeståndet
- stämma gärningsmannen med krav på skadestånd om vi begär det. Vi betalar då dina rättegångskostnader.

M4 Ersättningsbelopp

Vi betalar vid varje skada högst 500 000 kr. Detta belopp gäller även om flera av de försäkrade skadats. Flera skador anses som en skada om de uppkommit vid samma tillfälle.

Vi betalar ersättning enligt gällande skadeståndsrätt, oavsett vilket belopp domstol har utdömt på grund av medgivande eller av annan anledning, dock högst enligt följande:

- misshandel 8 000 kr
- misshandel med tillhyggen eller med upprepade sparkar mot liggande person eller misshandel i bostaden 12 000 kr
- grov misshandel 30 000 kr
- grov misshandel som medför livshotande skada 80 000 kr
- sexuellt tvång 50 000 kr
- våldtäkt 100 000 kr

- våldtäkt mot barn under femton år 150 000 kr
- övriga sexualbrott enligt brottsbalken 6 kap 5-6 gg 30 000 kr.

Om du har utsatts för upprepade brott av samma gärningsman vid olika tillfällen eller av en eller flera gärningsmän vid samma tillfälle lämnas endast ett ersättningsbelopp. Ombudskostnader ersätts inte.

M5 Närståendes död

Om någon närstående dödsats genom mord eller dråp betalar vi, inom ramen för det belopp som anges i moment M4, Ersättningsbelopp, 25 000 kr för sorg och saknad.

Med närstående avses här make, maka, sambo, registrerad partner, föräldrar och barn. Syskon som du sammanbodde med vid dödsfallet räknas också in i denna krets.

För att vara berättigad till ersättning måste du komma in med lagakraftvunnen dom eller - om gärningsmannen är okänd - slutförd förundersökning från polisen.

N Reseskydd

N1 Vad försäkringen gäller för

Gäller för hem- och villahemförsäkring som omfattar lös egendom.

Reseskydd gäller för dig under resa som du företar i egenskap av privatperson förutsatt att försäkringen trätt i kraft innan resa påbörjats. Reseskyddet gäller inte under tjänsteresa.

Vid resa inom Norden och under de första 45 dagarna av varje resa utanför Norden gäller hemförsäkringens samtliga moment. Med resa avses resa utanför hemorten med minst två övernattningar. Anspråk på ersättning ska styrkas genom kvitton och intyg i original.

Begränsning

Är du inte varaktigt boende i Sverige gäller försäkringen enbart för skada som inträffat i Sverige.

N1.1 Försäkringen gäller inte för

- kostnader som har samband med graviditet eller förlossning som uppstått efter den 28:e veckan av graviditeten.
- kostnader som beror på att vårdbehov förelåg redan då avresan startade. Vid akut försämring som inte kunnat förutses ersätter vi dock kostnader som beror på försämringen
- kostnader för privat sjukvård i Sverige
- kostnader för vistelse på badanstalt, hälso- eller rehabiliteringshem och därmed förenade resor
- kostnader som skulle ha ersatts av allmän försäkringskassa om du vore ansluten
- kostnader som kan ersättas från annat håll enligt lag, annan författning, konvention eller annan försäkring
- kostnader som är förorsakade av att fartyg eller flygplan på grund av din skada måste ändra sin färdplan
- skada som drabbar dig under deltagande i match eller tävling som representant för idrottsförening som är ansluten till idrottsförbund
- skada som drabbar dig under deltagande i boxning, brottning, budo

eller därmed jämförlig idrottsutövning

- skada som drabbar dig under deltagande i särskilt anordnad hastighets-tävling eller träning med bobsleigh, rodel, motordrivet fortskaffningsmedel
- skada som drabbar dig under offpistiskidåkning, freestyleskidåkning, backhoppning, fallskärmshoppning, segelflygning, ballongflygning, drakflygning, skärmflygning eller liknande aktivitet
- skada som drabbar dig under bungy jump, avancerad bergsbestigning, bergsklättring, klättring på is, snö eller liknande aktivitet.
- dykning med tub eller fridykning till ett större djup än fem meter. Om du innehar giltigt internationellt dykcertifikat tillåts dykning med tub ned till 18 meter.

Särskilda aktsamhetskrav

Du måste se till att du inte:

- agerar så att du utsätter dig för risken att skadas. Du bör tex inte själv tillgripa våld eller hot om våld, ge dig in i situationer eller miljöer där bråk uppstått, riskerar att uppstå eller vanligen förekommer, uppträda provocerande i tal eller handlingar.
- använder alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel, narkotiska medel eller missbrukar läkemedel på sådant sätt att det påverkar ditt handlande och därmed orsakar skada.
- gör dig skyldig till uppsåtlig gärning som är straffbar och som har samband med skadan.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

N2 Läke- och resekostnader

Vi betalar vid olycksfall eller akut sjukdom nödvändiga och skäliga kostnader för

- sjukhus- och läkarvård samt för annan behandling som legitimerad läkare föreskriver
- provisorisk behandling av akuta tandbesvär som uppkommit under resan och som måste åtgärdas utanför hemorten. Högsta ersättningsbelopp är då 5 000 kronor
- resor i samband med ersättningsbar vård och behandling. Du ska anlita det billigaste färdstätt som kan användas med hänsyn till ditt tillstånd. Använder du egen bil får du ersättning med samma belopp per kilometer som försäkringskassan betalar.

Vid akut sjukdom får du ersättning för ovanstående kostnader under längst 60 dagar från första läkarbesöket. Vid olycksfallskada är ersättningstiden max 3 år från olyckstillfället.

N3 Merkostnader

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäliga merkostnader för

- förlängning av vistelsen på en ort eller ändring av förläggningssättet, p.g.a. olycksfall eller akut sjukdom, enligt legitimerad läkares föreskrifter. Vi ersätter också motsvarande merkostnader för medföljande försäkrad, som tvingas stanna kvar hos den sjuke eller skadade. Ersättning lämnas i högst 60 dagar

- resa till hemorten i Sverige vid sjukdom eller olycksfall som sker enligt läkares föreskrift och innebär ett dyrare färd sätt. Vi ersätter också motsvarande merkostnader för medföljande försäkrad. Färd sättet ska vara föreskrivet av läkare efter samråd med SOS-International a/s i Köpenhamn
- resa till hemorten i Sverige med reguljärt transportmedel om du tvingas avbryta resan p.g.a. att närstående person i Sverige blivit allvarligt sjuk, råkat ut för allvarligt olycksfall eller avlidit
- resa till hemorten i Sverige med reguljärt transportmedel om oföretsedd händelse har inträffat som orsakat väsentlig egendomsskada på din bostad i Sverige.
- en närståendes resa till dig från hemorten i Sverige och åter samt uppehållskostnader, om du drabbas av sjukdom eller olycksfall som av legitimerad läkare betraktas som livshotande
- transport till hemorten i Sverige av försäkrad, som oväntat har avlidit under resan. Vi betalar också merkostnader för medföljande försäkrads hemresa. I stället för hemtransport kan vi betala kostnaden för begravning på platsen
- resa, kost och logi för två närstående personer, som reser från hemorten i Sverige för att delta i begravningen av avliden försäkrad, som inte transporterats hem.

N4 Outnyttjad resekostnad

Ersättning lämnas om resan inte kunnat fullföljas som planerat p.g.a. att

- du av läkare sjukskrivits eller skriftligt ordinerats sängläge på hotellrum eller motsvarande under mer än två dygn. Ersättningen lämnas från den dag legitimerad läkare undersökt dig och föreskrivit detta
- du har blivit intagen på sjukhus för vård
- du av SOS-international a/s i Köpenhamn eller av oss blivit föreskriven att du måste åka hem i förtid
- oföretsedd händelse inträffat som orsakat väsentlig egendomsskada på din bostad i Sverige
- närstående person i Norden har blivit allvarligt sjuk råkat ut för allvarligt olycksfall eller avlidit
- medföljande försäkrad person avlider.

Ersättning lämnas även för medföljande försäkrads resekostnader om denne väsentligen inte kunnat utnyttja resan som planerat eftersom sjukdomen/olycksfallet krävt intensivvård på sjukhus eller ständig tillsyn på hotellrum.

Definition

Med närstående person menas make/maka/sambo, registrerad partner, barn, syskon, föräldrar och svärföräldrar.

N4.1 Ersättning för outnyttjad resekostnad

Ersättning lämnas med så stor del av resekostnaden som svarar mot förhållandet mellan antalet outnyttjade dagar och resans totala antal dagar enligt uppgjord resplan, resdagar inräknade.

Med resekostnad menas här sådan kostnad som du före skadetillfället betalat för resa, logi, kost, liftkort och utflykter som du inte kan få tillbaka från annat håll.

Om du reser med bil från hemorten i Sverige räknas dessutom som resekostnad en kilometerersättning enligt försäkringskassans norm för närmaste färdväg från hemorten till platsen där resan avbryts och åter. Du får ersättning för högst 5 000 km. Den totala resekostnaden ska fördelas på antalet deltagare i resan.

Ersättning lämnas per drabbad försäkrad för outnyttjad resekostnad med högst 500 kr per person och dag. Ersättningen begränsas dock till sammanlagt högst 10 000 kr per person dock högst till resans pris. Från ersättningen drar vi av den återbetalning som vid avbrott i resan kan fås från annan försäkring, researrangör, trafikföretag, hotell eller liknande.

N5 Resestartskydd

Om du inte kommer i tid till utgångspunkten i Norden för bokad resa kan ersättning lämnas för nödvändiga och skäliga extrakostnader som kan uppstå för att du ska kunna ansluta dig till resan. Ersättning lämnas endast om förseningen beror på att allmänt färdmedel eller privat bil råkat ut för trafikolycka, väderlekshinder eller tekniskt fel. Åker du med privat bil måste förseningen uppstå under den direkta färden till resans utgångspunkt. Den högsta ersättning du kan få är resans pris.

N6 Förseningskostnad

Ersättning lämnas om allmänt färdmedel, som du reser med, blir försenat vid ut- eller hemresa med mer än åtta timmar på grund av

- tekniskt fel
  - väderlekshinder
  - naturkatastrof
  - myndighetsingripande
  - ingripande av annan person genom rättsstridigt tvång (t ex flygplanskapning)
  - strejk eller fackliga åtgärder som inleds efter det att resan har startat.
- Ersättning lämnas med 500 kr per dygn och försäkrad person under längst 10 dagar.

N7 Bagageförsening

Ersättning lämnas med 500 kr per person och dygn under längst 3 dygn om ditt bagage vid utresan blir försenat mer än 12 timmar. Högsta ersättningsbelopp är 5 000 kr.

N8 Självrisk

Din självrisk framgår av ditt försäkringsbrev.

Du betalar ingen självrisk för momenten Resestartskydd, Förseningskostnad, Bagageförsening och Outnyttjad resekostnad.

| Tilläggförsäkringar

Tilläggförsäkringarna gäller om de är angivna i försäkringsbrevet.

O Bostadsrättsförsäkring

Kan tecknas som tillägg till hemförsäkring vilket då framgår av försäkringsbrevet.

Särskilda aktsamhetskrav

Föreskrifter som finns i lag eller som meddelats av myndighet ska följas. Vid t ex installationer får endast av behörig myndighet godkända produkter användas och installationen ska utföras fackmannamässigt. Tillverkares, leverantörers eller installatörers anvisningar för installation, skötsel och underhåll ska följas. Vid reparation, om- och tillbyggnad, ska myndighets föreskrifter, bl a vad som anges i Boverkets byggnadsregler eller meddelats av kommunal byggnadsnämnd uppfyllas. Kraven ska uppfyllas oavsett om byggnadslov krävs för vidtagna åtgärder. Egendom ska handhas och förvaras på sådant sätt att skada eller förlust så långt som möjligt förhindras.

Vid fristående byggnad ska åtgärder vidtas för att förhindra förfrysning enligt aktsamhetskrav på moment I6, Läckage.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

O1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar den bostadsrättslägenhet som anges i försäkringsbrevet och då för följande egendom

- egendom som tillhör bostadsrättsföreningen och som du enligt såväl Bostadsrättslagen som bostadsrättsföreningens stadgar är underhållsskyldig för, om skadan har uppkommit under försäkringstiden
- fast inredning som du äger
- inglasad balkong/altan.

O2 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen omfattar de skadehändelser som anges i moment H och I.

O3 Begränsning

Ersättning lämnas endast för den del av skadan som inte kan ersättas av bostadsrättsföreningens fastighetsförsäkring.

Ersättning lämnas inte för skada som bostadsrättsföreningen enligt lag eller stadgar ska ersätta.

Normalt underhåll ersätts inte.

O4 Försäkringen ersätter inte

- skada som uppkommit genom förlitning, självsprickor, vittring eller åldersförändring, vare sig skadan visar sig successivt eller plötsligt
- sprickbildning på byggnad som är naturlig med hänsyn till byggnadens utförande och konstruktion
- förbättringsåtgärder eller tillrättaläggande av felaktiga

utföranden och konstruktioner

- skada på byggnad genom fukt, röta, svamp, mögel, frätning eller långtidspåverkan
- skada vars uppkomst har samband med dammgenombrott
- skada orsakad av felaktig konstruktion, felaktigt utförande eller materialfel
- skada på tak och/eller byggnaden i övrigt orsakad av läckage från tak
- för skada på egendom p.g.a. felaktig bearbetning, reparation eller rengöring.

O5 Värdering

Skada på lägenhet värderas enligt samma regler som skada på byggnad, moment F2, Värdering av skada på byggnad

O6 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av försäkringsbrevet.

O7 Självrisk

Självriskan framgår av ditt försäkringsbrev.

P Utökad bostadsrättsförsäkring

Kan tecknas som tillägg till hemförsäkring vilket då framgår av försäkringsbrevet.

Särskilda aktsamhetskrav

Föreskrifter som finns i lag eller som meddelats av myndighet ska följas. Vid t ex installationer får endast av behörig myndighet godkända produkter användas och installationen ska utföras fackmannamässigt. Tillverkares, leverantörers eller installatörers anvisningar för installation, skötsel och underhåll ska följas. Vid reparation, om- och tillbyggnad, ska myndighets föreskrifter, bl a vad som anges i Boverkets byggnadsregler eller meddelats av kommunal byggnadsnämnd uppfyllas. Kraven ska uppfyllas oavsett om byggnadslov krävs för vidtagna åtgärder. Egendom ska handhas och förvaras på sådant sätt att skada eller förlust så långt som möjligt förhindras.

Vid fristående byggnad ska åtgärder vidtas för att förhindra förfrysning enligt aktsamhetskrav på moment I6, Läckage.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

P1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar den bostadsrättslägenhet som anges i försäkringsbrevet och då för följande egendom

- egendom som tillhör bostadsrättsföreningen och som du enligt såväl Bostadsrättslagen som bostadsrättsföreningens stadgar är underhållsskyldig för, om skadan har uppkommit under försäkringstiden
- fast inredning som du äger. Se moment G, Högsta ersättningsbelopp
- inglasad balkong/altan.

P2 Försäkrade skadehändelser

- skadehändelser som anges i moment H och I
- förlust eller skada på försäkrad lägenhet om händelsen som utlöst skadan har haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsedd)
- skada direkt orsakad av storm på tomtmark och mur, staket eller plank som är byggnadstillbehör
- ytskikt ersätts vid läckageskada genom tät- och ytskikt, som motsvarar kravet i gällande bygg- och branschregler vid byggnads- eller ombyggnadstillfället, enligt tabell i moment F3, åldersavdrag. Du får inte ersättning för tätskiktet som undantas enligt moment I6, Läckage.

P3 Begränsning

Ersättning lämnas endast för den del av skadan som inte kan ersättas av bostadsrättsföreningens fastighetsförsäkring.

Ersättning lämnas inte för skada som bostadsrättsföreningen enligt lag eller stadgar ska ersätta.

Normalt underhåll ersätts inte.

P4 Försäkringen ersätter inte

- skada som uppkommit genom förslitning, självsprickor, vittring eller åldersförändring, vare sig skadan visar sig successivt eller plötsligt
- sprickbildning på byggnad som är naturlig med hänsyn till byggnadens utförande och konstruktion
- förbättringsåtgärder eller tillrättaläggande av felaktiga utföranden och konstruktioner
- skada på byggnad genom fukt, röta, svamp, mögel, frätning eller långtidspåverkan
- skada vars uppkomst har samband med dammgengombrott
- skada orsakad av felaktig konstruktion, felaktigt utförande eller materialfel
- skada på tak och/eller byggnaden i övrigt orsakad av läckage från tak
- för skada på egendom p.g.a. felaktig bearbetning, reparation eller rengöring.

P5 Värdering

Skada på lägenhet värderas enligt samma regler som skada på byggnad se moment F3, Värdering vid skada på byggnad.

Vid vattenskador enligt grundskyddet påbörjas beräkning av åldersavdrag först efter 10 år, se tabell på moment F3.1, Byggnaden återställs.

P6 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av försäkringsbrevet.

P7 Självrisk

Självrisk framgår av ditt försäkringsbrev.

Du får ersättning för den förhöjda självrisk som överstiger grundsjälvrisk enligt moment E2, Särskild självrisk, vid skada genom moment I7.4, Översvämning och moment I8, Jordrörelse.

Q Allriskförsäkring för lösöre

Kan tecknas som tillägg till hem- och villahemförsäkring vilket då framgår av försäkringsbrevet.

Särskilda aktsamhetskrav

För att få full ersättning skall du handha och förvara egendomen med aktsamhet och omsorg för att så långt som möjligt förhindra att skada eller förlust uppstår.

Du ska följa bruksanvisningar och föreskrifter meddelade av producent eller leverantör av produkt.

Se även moment D, Generella aktsamhetskrav.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

Q1 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen ersätter förlust eller skada på försäkrad egendom. Förlusten eller skadan ska ha uppkommit genom en plötslig och oförutsedd yttre händelse. Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsedd).

Q2 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden. Vid resa utanför hemorten gäller försäkringen i hela världen under resans första 45 dagar.

Q3 Försäkringen gäller för

- lösöre som endast är avsett för privat bruk och som du äger, hyr eller lånar av privatperson
- lösöre som du hyr eller lånar från skola eller landsting

Q4 Försäkringen gäller inte för

Allriskförsäkringen gäller inte för skadehändelser som omfattas av grundförsäkringen. Försäkringen gäller inte heller för

- kontanter och värdehandlingar samt mynt-, sedel- eller frimärkssamlingar av numismatiskt eller filatelistiskt värde
- djur eller skada orsakad av djur eller insekter
- cykel
- motordrivna fordon, husvagn eller annat släpfordon (försäkringen gäller dock för motordriven rullstol)
- vatten- eller luftfarkost inklusive kanot och surfingbräda
- delar eller utrustning som hör till ovan angivna fordon eller farkoster och som kan försäkras genom motorfordons-, båt- eller flygförsäkring
- brygga eller uthus på annans mark
- egen fast inredning i lägenhet
- läsbyte
- skada till följd av felaktigt handhavande, bearbetning, reparation eller rengöring
- skada som uppkommit genom förslitning eller åldersförändring
- stöldbegärlig egendom som lämnats kvar, glömts, förvaras eller förlagts exempelvis i bil, båt, tält och husvagn

- stöldbärlig egendom, som förlorats ur garage, uthus, källare- och vindsförråd i flerfamiljshus eller ur resgods som är incheckat eller polletterat.

Q5 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av ditt försäkringsbrev.

Q6 Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

R Allriskförsäkring för byggnad

Kan tecknas som tillägg till villa-, villahem- och fritidshusförsäkring vilket då framgår av försäkringsbrevet.

Allriskförsäkringen gäller inte för skadehändelser som omfattas av grundförsäkringen.

Särskilda aktsamhetskrav:

Du ska ta hand om den försäkrade egendomen med normal aktsamhet och omsorg så att skada så långt som möjligt förhindras. Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

R1 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen ersätter förlust eller skada på försäkrad egendom. Förlusten eller skadan ska ha uppkommit genom en plötslig och oförutsedd yttre händelse.

Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsedd).

Försäkringen gäller även vid skada direkt orsakad av storm på tomtmark och mur, staket eller plank.

R2 Försäkrad egendom

Försäkringen gäller för försäkrad byggnad.

R3 Försäkringen gäller inte för

Ersättning lämnas inte för egendom som endast fått mindre estetiska skador och som inte innebär en bestående funktionsnedsättning. Försäkringen gäller inte heller för:

- skada som uppkommit genom förlitning, självsprickor, vittring eller åldersförändring, vare sig skadan visar sig successivt eller plötsligt
- sprickbildning på byggnad som är naturlig med hänsyn till byggnadens utförande och konstruktion
- förbättringsåtgärder eller tillrättaläggande av felaktiga utföranden och konstruktioner
- skada till följd av trädfällning

- skada på byggnad genom fukt, röta, svamp, mögel, frätning eller långtidspåverkan
- skada vars uppkomst har samband med dammgenombrott
- skada orsakad av felaktig konstruktion, felaktigt utförande eller materialfel
- skada på tak och/eller byggnaden i övrigt orsakad av läckage från tak
- skada på egendom p.g.a. felaktig bearbetning, reparation eller rengöring.

R4 Våtrumsskador, ersättning ytskikt

Vid ersättningsbar läckageskada genom tät- och ytskikt som motsvarar kravet i gällande bygg- och branschregler vid byggnads- eller ombyggnadstillfället ersätts ytskiktet enligt tabell i moment, F3.1 Åldersavdrag.

Du får inte ersättning för tätskikt som undantas enligt moment I6, Läckage.

R5 Åldersavdrag

Vid totalbrand är det maximala åldersavdraget 10 000 kr då byggnaden återuppförs.

R6 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av ditt försäkringsbrev.

R7 Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

Du får ersättning för den förhöjda självrisken som överstiger grundsjälvrisk, se moment E2, Särskild självrisk, på den allmänna försäkringen vid skada genom moment I7.4,

Översvämning och moment I8, Jordrörelse.

S Olycksfallstillägg

Kan tecknas som tillägg till hem- och villahemförsäkring.

Om det framgår av försäkringsbrevet att Olycksfallstillägg ingår gäller utöver de allmänna bestämmelserna även följande villkor.

Ersättning lämnas vid skada till följd av olycksfall.

Med olycksfall menas kroppsskada som drabbar försäkrad ofrivilligt genom en plötslig och oförutsedd utifrån kommande händelse. Med olycksfallsskada jämställs total hälseneruptur, vridvåld mot knä samt kroppsskada som orsakats av solsting, värmeslag, eller förfrysning.

S1 Allmänna villkor

Försäkring enligt dessa villkor gäller under fritid inklusive skoltid och hushållsarbete i hemmet.

S2 Försäkringsavtalet

För försäkringsavtalet gäller vad som anges i försäkringsbrevet och dessa allmänna villkor, lagen om försäkringsavtal och svensk allmän lag i övrigt.

Avtalet grundar sig på de uppgifter som den försäkrade lämnat. Om någon uppgift är oriktig eller ofullständig gäller vad som för sådant fall sägs i Försäkringsavtalslagen

S3 Försäkrad

Försäkringen kan tecknas för försäkringstagaren och för de familjemedlemmar som är bosatta och folkbokförda på försäkringsstället från den dag den försäkrade fyller 1 år och gäller som längst till och med den dag den försäkrade fyller 70 år.

Försäkringen gäller enligt vad som anges i försäkringsbrevet.

Den som omfattas av försäkringen ska vara angiven med personnummer i försäkringsbrevet.

S4 Försäkringens ikraftträdande

Olycksfallsförsäkringen träder i kraft tidigast dagen efter tecknandet av försäkringen. Datum för ikraftträdande framgår av det försäkringsbrev som översändes till den försäkrade.

S5 Ersättning vid medicinsk invaliditet

Ersättning lämnas med maximalt det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet.

För att försäkringsersättning ska kunna utbetalas krävs att den medicinska invaliditeten inträtt och att funktionsnedsättningen objektivt fastställts. Försäkringsbolaget har rätt att med egen sakkunnig läkare pröva och fastställa funktionsnedsättningen.

Ersättningens storlek bestäms i förhållande till graden av förväntad bestående medicinsk invaliditet. Rätt till ersättning föreligger om minst ett år förflutit sedan olycksfallet inträffade och en bestående invaliditetsgrad på minst 5 % inträtt inom 3 år från den tidpunkt då olycksfallet inträffade.

Från 50 % invaliditet och upp till 100 % invaliditet ökar försäkringsbeloppet linjärt enligt följande tabell:

Invaliditetsgrad (%)	Summa ersättning i procent av försäkringsbeloppet
10	10
20	20
30	30
40	40
50	50
60	90
70	125
80	157
90	187
100	200

Det är endast invaliditetsersättningen som ökas enligt ovanstående tabell. Vid dödsfall som inträffar innan rätt till invaliditetsersättning inträtt utbetalas ett halvt prisbasbelopp till dödsboet i begravningsersättning. Inträffar dödsfallet efter det att rätt till invaliditetsersättning inträtt utbetalas till dödsboet ett belopp som svarar mot den invaliditetsgrad som med säkerhet fastställts före dödsfallet.

Försäkringsbelopp

Det belopp som avtalats som högsta ersättningsbelopp vid försäkringsfall. Försäkringsbeloppet kan antingen vara uttryckt i antal kronor eller knutet till prisbasbeloppet.

Försäkrads ålder på skadedagen	Antal prisbasbelopp
1 -50 år	15
51-55 år	12
56-60 år	8
61-65 år	4
66-69 år	2
70-	0

S6 Ersättning vid inskrivning på sjukhus

En engångsersättning på 3 600 kr lämnas när inskrivningen varat i minst 72 timmar.

S7 Ersättning vid sjukskrivning

Om du varit sjukskriven i minst 7 arbetsdagar lämnas en engångsersättning om 2 000 kr.

S8 Ersättning vid tandskadekostnader

Vid tandvård till följd av olycksfallsskada lämnas ersättning för kostnader som inte ersätts genom annan försäkring. Tandskada som uppkommit vid tuggning eller bitning anses inte som olycksfallsskada.

Ersättning lämnas för en och samma skada med maximalt följande belopp:

Antal tänder	Belopp per tand
1-5	2 200 kr
Följande tänder	1 100 kr
Skadad hel- eller delprotes	2 200 kr
Skadad broled	1 100 kr

Ersättning lämnas för kostnader som uppstår inom fem år från skadetillfället för behandling av tand eller tandprotes som skadats i munnen.

För den som inte fyllt 20 år och har rätt till fri tandvård, lämnas ersättning endast för akut temporär behandling. Ersättning lämnas med maximalt 750 kr. Med akut temporär tandvårdsbehandling menas sådan provisorisk behandling som är nödvändig för att akut förhindra eller minska risken för ytterligare tandbesvär.

Måste slutbehandlingen på grund av den försäkrades ålder uppskjutas till senare tidpunkt ersätts även kostnader, med max belopp som anges ovan, för den uppskjutna behandlingen. Förutsatt att försäkringsbolaget fått intyg av läkare eller tandläkare som styrker att behandling bör uppskjutas till senare tidpunkt.

Ersättning lämnas inte om behandlingen uppskjuts mer än fem år.

Kostnader för behandling ersätts endast om den ges av tandläkare inom svensk offentlig vård eller av tandläkare som är uppförd på förteckning upprättad av försäkringskassan.

S9 Ersättning för begravningskostnader

Om den försäkrade avlider till följd av olycksfallsskada inom 12 månader från olycksfallet utbetalas en begravningsersättning på ett halvt prisbasbelopp till dödsboet.

S10 Självrisk

Olycksfallstillägget gäller utan självrisk.

S11 Omprövning av beslut

Om invaliditetsgraden som låg till grund för den utbetalda ersättningen förvärras kan den försäkrade begära omprövning av beslutet under

förutsättning att en väsentlig bestående försämring skett på grund av samma skada. Omprövning kan inte ske senare än tre år efter den dag invaliditetsgraden fastställdes första gången.

S12 Begränsningar i försäkringens giltighet

Arbetstid

Försäkringen ersätter inte olycksfallsskador som inträffat under arbetstid eller under resor till och från arbetet.

Vistelse utomlands

Lämnar den försäkrade Norden under pågående utredning för fastställande av graden av invaliditet, kvarstår rätt till ersättning endast i den mån och för den tid läkarundersökning före avresan ger underlag för bedömning av den medicinska invaliditeten.

Krigstillstånd

Vid krigstillstånd och politiska oroligheter lämnas inte ersättning för olycksfall som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution, politiska oroligheter eller uppror. Detta gäller även sådan medicinsk invaliditet som inträffar inom ett år efter det att krigstillståndet eller de politiska oroligheterna upphört.

Sport och idrott

Försäkringen gäller inte vid deltagande i sport-, idrotts-, äventyrs-, expedition- eller annan riskfylld aktivitet som inte kan anses som motions- eller fritidssysselsättning i normal omfattning och intensitet. Exempel på sådana riskfyllda aktiviteter är:

- kampsport samt annan sport med kroppskontakt eller därmed jämförbar utövning
- fallskärmshoppning, glid- och skärmflygning, ballong- och segelflygning, bungyjump samt annan sportflygning eller därmed jämförbar utövning
- motorsport eller därmed jämförbar utövning
- expeditions- eller äventyrsverksamhet i enskild regi eller i grupp, stuntman eller därmed jämförbar utövning
- kapplöpning till häst i form av galopptävling, steeplechase, hubertusjakt, fälttävlan eller liknande tävlingar och träningar
- klättring på berg, is, klippa, glaciär eller därmed jämförbar utövning
- dykning
- offpistiskidåkning.

Flygning

Försäkringen gäller vid alla slag av flygning om den försäkrade är passagerare utan funktion ombord på flygfarkosten.

Försäkringen gäller dock inte vid flygning som kan omfattas av bestämmelserna under rubriken Sport och idrott ovan, eller vid provflygningar.

Särskilda aktsamhetskrav

Du måste se till att du inte:

- agerar så att du utsätter dig för risken att skadas. Du bör tex inte själv tillgripa våld eller hot om våld, ge dig in i situationer eller miljöer där

bråk uppstått, riskerar att uppstå eller vanligen förekommer, uppträda provocerande i tal eller handlingar.

- använder alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel, narkotiska medel eller missbrukar läkemedel på sådant sätt att det påverkar ditt handlande och därmed orsakar skada.
- gör dig skyldig till uppsåtlig gärning som är straffbar och som har samband med skadan.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D. Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

S13 Ändrade förhållanden

Om den försäkrade ändrar vistelseort eller om graden av medicinsk invaliditet ändras ska detta omgående anmälas till försäkringsbolaget.

Om anmälan inte sker är lämnade uppgifter oriktiga och kan föranleda att försäkringsersättning inte utges.

S14 Åtgärder för utbetalning av ersättning

För att försäkringsersättning ska utbetalas ska den försäkrade under utredning för fastställande av graden av invaliditet stå under fortlöpande läkartillsyn och iakttä läkares föreskrifter samt följa av försäkringsbolaget lämnade anvisningar som avser att begränsa följderna av olycksfallet.

Vid skada måste

- anmälan om skadan omgående göras
- läkare, inom offentlig vård eller som har vårdavtal med sjukvårdshuvudman, anlitas utan dröjsmål
- läkares föreskrifter noggrant följas
- den behandlande läkaren få medgivande att lämna alla upplysningar till försäkringsbolaget som är av betydelse för bedömning av ersättningsfrågan
- om försäkringsbolaget begär det, den försäkrade/vårdnadshavare ge en av försäkringsbolaget utsedd läkare, tillfälle till undersökning
- om försäkringsbolaget begär det, övriga handlingar lämnas, som erfordras för bedömning av ersättningsfrågan.

Läkararvode och andra kostnader (dock inte inkomstbortfall) för av försäkringsbolaget särskilt påfordrad läkarundersökning ersätts av försäkringsbolaget.

T Avbeställningsskydd

Kan tecknas som tillägg till hem- och villahemförsäkring.

Om det framgår av försäkringsbrevet att avbeställningsskydd ingår gäller utöver de allmänna försäkringsvillkoren även följande villkor.

För att få ersättning måste du ha tecknat avbeställningsskyddet innan någon händelse eller omständighet inträffat som omfattas av avbeställningsskyddet.

Avbeställningsskyddet gäller inte under tjänsteresa.

T1 Vad gäller försäkringen för

Ersättning lämnas för innan avresa betalda kostnader för resa, kost, logi, liftkort och bokade arrangemang och som inte kan ersättas från annat håll enligt lag, annan författning, annan försäkring eller arrangör.

Kostnaden för resan ska uppgå till minst 1 000 kr per person eller 2 000 kr för familj. Resan ska utgå från Norden.

Försäkringen gäller om du före avresan från hemorten i Sverige tvingas avbeställa en resa på grund av att

- den försäkrade eller dennes resesällskap råkar ut för olycksfallsskada, akut sjukdom eller dödsfall
- närtstående person råkar ut för olycksfallsskada, akut sjukdom eller dödsfall
- oförutsedd allvarlig skada drabbar den försäkrades bostad där denne är folkbokförd
- annan plötslig och oförutsedd händelse utanför den försäkrades kontroll som den försäkrade inte kände till eller bort känna till gör det orimligt att kräva av den försäkrade att denne ska genomföra den bokade resan.

Avbeställningsorsaken ska kunna styrkas med läkarintyg, personbevis och annat som kan styrka den försäkrades rätt till ersättning enligt ovan.

Läkarintyg ska vara utfärdat innan avresedatum.

T2 Försäkringen gäller inte för

- kostnader som uppkommit genom att du dröjt med avbeställningen
- sjukdom eller olycksfall om researrangemanget beställts i strid mot medicinska råd av läkare
- sjukdom, olycksfall eller annan händelse som har orsakats av att du använt alkohol, narkotika, sömnmedel eller andra berusningsmedel
- sjukdom, olycksfall eller skada som inte är akut eller som var känd vid beställning av resan
- avbeställning i samband med graviditet eller förlossning efter den 28:e graviditetsveckan.

T3 Högsta försäkringsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av ditt försäkringsbrev.

T4 Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

U Saneringsförsäkring

Kan tecknas som tillägg till villa-, villahem- och fritidshusförsäkring vilket då framgår av försäkringsbrevet.

Försäkringsskyddet börjar gälla 3 månader efter försäkringens begynnelse dag.

U1 Försäkringen gäller för

- kostnader för invändig sanering av bostadsbyggnad mot insekter, råttor

- och möss som orsakar smittspridning, sanitär olägenhet eller obehag
- kostnader för sanering av getingar utvändigt på bostadsbyggnader om dessa utgör sanitär olägenhet eller vållar obehag
- kostnader för sanering av myror utvändigt i bostadsbyggnaders omedelbara närhet.

U2 Åtgärder vid skada

- du ska vid upptäckt av skadedjur utan dröjsmål underrätta Moderna Försäkringar eller av oss anvisat saneringsbolag
- du ska underlätta för sanering, exempelvis genom att avlägsna lösöre som kan förhindra eller försvåra sanering (t ex möbler, kläder, matvaror och porslin)
- du ska svara för att stegar eller andra lyftanordningar finns tillgängliga.

U3 Försäkringen gäller inte för

- direkt eller indirekt skada på byggnad och löseegendom
- kostnader för friläggning och återställande efter saneringen
- sanering mot husbock eller andra virkesförstörande insekter.
- bekämpning/sanering i lokal som används för rörelse av något slag.

V Småbåtsförsäkring

Kan tecknas som tillägg till hem- villahem- och fritidshusförsäkring.

Om det framgår av försäkringsbrevet att Småbåtsförsäkring ingår gäller utöver de allmänna försäkringsvillkoren även följande villkor.

Försäkringen gäller i Norden.

Särskilda aktsamhetskrav

När båten är förtöjd eller förankrad ska förtöjning eller förankring vara så utförd att den motstår sådant väder och sådan sjö eller svallsjö, som med hänsyn till plats och årstid kan förekomma.

Båten med tillbehör ska ägnas normalt underhåll och normal tillsyn.
Båten ska hållas länsad.

Utombordsmotor ska vara fastlåst vid båten med låsanordning som är godkänd av Svenska Stöldskyddsforeningen. Avmonterad båtmotor och annan utrustning som ej är fast monterad ska förvaras i låst utrymme.

När båten är uppställd på land ska den vara på betryggande avstånd från sjön med hänsyn till variationer i vattenståndet.
Vid vinterförvaring, längre än 14 dagar, ska utombordsmotor och utrustning som ej är fast monterad förvaras i annat låst utrymme än i eller på båten.

När båten förvaras på släpfordon ska detta vara låst eller fastlåst.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

V1 Den försäkrade båten

Med småbåt avses båt

- som är högst 6 m lång

- som inte har starkare motor än 15 hkr
- som inte har större segel än 10 kvm
- med ett marknadsvärde inklusive utrustning på totalt högst 25 000 kr.

V2 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för småbåt som anges i försäkringsbrevet. Till båten räknas utrustning och tillbehör som normalt behövs ombord.

V3 Försäkringen gäller inte för

- båtar som är avsedda för tävlingsbruk
- uthyrningsbåtar, modellbåtar och vattenskotrar
- segelbräda.

V4 Sjöskada

Vi ersätter skada som uppkommit direkt i sjön genom

- grundstötning, sammanstötning, strandning eller kantring
- annan plötslig och oförutsedd utifrån kommande händelse.

V5 Uppläggningskada

Vi ersätter skada som uppkommit direkt

- på land, vid sjösättning, torrsättning, vid lyft med kran eller liknande
- genom plötslig och oförutsedd utifrån kommande händelse på båt eller utrustning när båten står på land.

V6 Brand

Vi ersätter skada som uppkommit direkt genom eld som kommit lös, åskslag eller explosion, men inte skada på motor eller avgassystem genom explosion i dessa.

V7 Stöld och skadegörelse

Vi ersätter skada genom stöld, stöldförsök eller annat tillgreppsbrott eller genom uppsåtlig skadegörelse.

V8 Ansvar och Rättsskydd

Småbåtstillägget omfattar även momenten Ansvar och Rättsskydd dock endast som ägare, brukare eller förare av den båt som småbåtsförsäkringen gäller för.

V9 Vi ersätter inte skada

- orsakad av is, snö eller frost
- orsakad av djur
- orsakad av korrosion, fukt, mögel, vanvård eller dåligt underhåll
- orsakad av konstruktions-, material- och tillverkningsfel
- på motor orsakad av igensatta vattenintag och ledningar
- på motor som tappats, lossnat eller glidit loss
- genom olovligt brukande, bedrägeri eller försäkringsbrott.

V10 Värderings- och ersättningsregler

Högsta ersättningsbelopp framgår av ditt försäkringsbrev.

Värdering av skada sker med hänsyn till båtens och utrustningens marknadsvärde omedelbart före skadan. Ersättning lämnas inte för vär-

deminskning som kan kvarstå efter reparation, t ex till följd av avvikelser i färg, struktur, mönster i plastytor eller annat skönhetsfel.

Utöver försäkringsbeloppet gäller skyddet även för provisorisk reparation som är nödvändig för att rädda båten ur uppenbart nödläge samt skälig, verifierad kostnad för nödvändig bärgning och för förflyttning från haveriplatsen till reparationsplats som godkänts av oss eller till annan lämplig plats.

V11 Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

W Golfförsäkring

Kan tecknas som tillägg till hem- och villahemförsäkring.

Om det framgår av försäkringsbrevet att Golfförsäkring ingår gäller utöver de allmänna försäkringsvillkoren även följande villkor.

Särskilda aktsamhetskrav

Du ska ta hand om den försäkrade egendomen med normal aktsamhet och omsorg så att skada så långt som möjligt förhindras.

Se även generella aktsamhetskrav, moment D.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se moment AB 4, Allmänna bestämmelser.

W1 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden. Vid resa utanför hemorten gäller försäkringen i hela världen under resans första 45 dagar.

W2 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen gäller för skada på eller förlust av golfutrustning, genom plötslig och oförutsedd skadehändelse. Ersättning lämnas, för kontanter och stöldbegärlig egendom, endast om skadan uppkommit inom

- område som tillhör inregistrerad golfklubb
- driving range
- träningslokal för golfspel.

W3 Försäkringen ersätter

- golfutrustning (bag, bollar, klubbor och vagn)
- kontanter, stöldbegärlig egendom.

Vid skada på eller förlust av klubb ur set, lämnas ersättning endast för den skadade eller förlorade klubban.

W4 Försäkringen ersätter inte

- skada som består i slitage, förbrukning, eller självförstörelse, t ex självsprickor
- skada på egendom vid felaktig bearbetning, reparation eller rengöring
- skada på träklubba äldre än 6 år (förlust ersätts).

W5 Högsta ersättningsbelopp

- golfutrustning 30 000 kr
- kontanter och värdehandlingar 1 000 kr
- stöldbegärlig egendom 2 000 kr.

W6 Hole-in-one

Försäkringen gäller för hole-in-one när du spelar minst 9 hål med godkänd markör. Markören, sekreteraren eller hemmaklubbens sekreterare ska signera scorekortet. Ersättningsbeloppet är 1 000 kr.

W7 Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev. Vid hole-in-one gäller försäkringen utan självrisk.

X Krisförsäkring

Kan tecknas som tillägg till hem- och villahemförsäkring.

Om det framgår av försäkringsbrevet att krisförsäkring ingår gäller utöver de allmänna försäkringsvillkoren även följande villkor. Försäkringen gäller vid en ersättningsbar skada i grundvillkoren.

X1 Försäkringens omfattning

Försäkringen lämnar ersättning för kristerapi för försäkrad som drabbas av akut psykisk kris på grund av

- rån, överfall eller våldtäkt
- brand eller inbrott i den försäkrade bostaden
- naturkatastrof eller terroristhandling.

X2 Försäkringen gäller inte

- för psykisk ohälsa som är en följd av skada som tillfogas dig av någon annan som omfattas av försäkringen
- för något som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet
- för något som har samband med eller om du drabbas av den när du utför eller medverkar till brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse.

X3 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är ett halvt prisbasbelopp per försäkrad. Försäkringen omfattar högst 10 behandlingstillfällen och skäliga och nödvändiga resekostnader inom Sverige över 30 km per behandlingstillfälle. Behandlingen ska utföras av legitimerad psykolog i Sverige. Behandlingarna ska ske inom ett år från skadetillfället. Samtliga kostnader skall på förhand godkännas av Moderna Försäkringar. Med kostnader för behandling avses arvode för samtalsterapi/psykologkonsultation.

X4 Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

Y Utökat reseskydd

Kan tecknas som tillägg till hem- och villahemförsäkring. Om det framgår av försäkringsbrevet att Utökat reseskydd ingår gäller utöver de allmänna försäkringsvillkoren även följande villkor. För att få ersättning måste du ha tecknat Utökat reseskydd innan någon händelse eller omständighet inträffat som omfattas av Utökat reseskydd.

Utökat reseskydd gäller inte under tjänsteresa.

Y1 Avbeställningsskydd

Ersättning lämnas för innan avresa betalda kostnader för resa, kost, logi, liftkort och bokade arrangemang och som inte kan ersättas från annat håll enligt lag, annan författning, annan försäkring eller arrangör.

Kostnaden för resan ska uppgå till minst 1 000 kr per person eller 2 000 kr för familj. Resan ska utgå från Norden.

Försäkringen gäller om du före avresan från hemorten i Sverige tvingas avbeställa en resa på grund av att

- den försäkrade eller dennes resesällskap råkar ut för olycksfallsskada, akut sjukdom eller dödsfall
- närstående person råkar ut för olycksfallsskada, akut sjukdom eller dödsfall
- oförutsedd allvarlig skada drabbar den försäkrades bostad där denne är folkbokförd
- annan plötslig och oförutsedd händelse utanför den försäkrades kontroll som den försäkrade inte kände till eller bort känna till gör det orimligt att kräva av den försäkrade att denne ska genomföra den bokade resan.

Avbeställningsorsaken ska kunna styrkas med läkarintyg, personbevis och annat som kan styrka den försäkrades rätt till ersättning enligt ovan. Läkarintyg ska vara utfärdat innan avresedatum.

Avbeställningsskyddet gäller inte för

- kostnader som uppkommit genom att du dröjt med avbeställningen
- sjukdom eller olycksfall om researrangemanget beställts i strid mot medicinska råd av läkare
- sjukdom, olycksfall eller annan händelse som har orsakats av att du använt alkohol, narkotika, sömnmedel eller andra berusningsmedel
- sjukdom, olycksfall eller skada som inte är akut eller som var känd vid beställning av resan
- avbeställning i samband med graviditet eller förlossning efter den 28:e graviditetsveckan

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp vid avbeställning framgår av ditt försäkringsbrev.

Y2 Ersättningsresa

Om du tvingas avbryta resan innan halva den totala restiden förflutit på grund av sådan händelse som anges i moment N3 Merkostnad punkterna 2, 3 och 4, kan du istället för återbetalning av resekostnad få en likvärdig ersättningsresa inom ett år betald. Om du är berättigad

till ersättningsresa får också medföljande medförsäkrad sådan resa. En ersättningsresa är personlig och kan inte överlåtas.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av ditt försäkringsbrev.

Y3 Försening vid anslutning

Om det allmänna färdmedel du reser med är försenat vid återkomsten till resans utgångspunkt i Norden, och du därför missar en bokad anslutning, får du mot uppvisande av kvitto ersättning för dina merkostnader.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp vid försening till anslutning är 1 000 kr per person.

Y4 Utökat egendomsskydd

Försäkringen lämnar ersättning utöver det belopp som anges i grundskyddet vid skada på egendom som medförs på resa utanför bostaden. Skadan ska vara ersättningsbar genom grundskyddet.

Utökat egendomsskydd gäller inte för

- Kontanter
- Värdehandlingar
- Stöldbegärlig egendom

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp för Utökat egendomsskydd är 25 000 kr utöver det försäkrade beloppet i ditt grundskydd.

Y5 Kris

Försäkringen lämnar ersättning för kristerapi för försäkrad som på resa drabbas av akut psykisk kris enligt moment X Krisförsäkring.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp för kristerapi är ett halvt prisbasbelopp per försäkrad.

Försäkringen omfattar högst 10 behandlingstillfällen och skäliga och nödvändiga resekostnader inom Sverige över 30 km per behandlingstillfälle.

Behandlingen ska utföras av legitimerad psykolog i Sverige. Behandlingarna ska ske inom ett år från skadetillfället. Samtliga kostnader skall på förhand godkännas av Moderna Försäkringar.

Med kostnader för behandling avses arvode för samtalsterapi/psykologkonsultation.

Y6 Sjukhusvistelse

Försäkringen lämnar ersättning med 250 kr per dygn under tid du är inlagd på sjukhus. Förutsättning för ersättning är att du är inskriven på sjukhus över natt för vård av akut sjukdom eller olycksfallsskada.

Högsta ersättningsbelopp

Ersättning lämnas med högst 2 500 kr per person.

Y7 Självriskeliminering

Avsnittet N Reseskydd gäller utan självrisk.

Y8 Självrisk

Tillägget Utökad reseskydd gäller utan självrisk.

Utöver försäkringsvillkoren gäller också reglerna i Försäkringsavtalslagen för din försäkring. Följande allmänna bestämmelser är bland annat hämtade ur den lagen.

AB 1 Avtalet och premien

AB 1.1 Försäkringstiden

Försäkringen gäller från den dag som anges i försäkringsbrevet. Tecknas försäkringen samma dag gäller den inte förrän efter det klockslag då den tecknades.

Kan försäkringstidens början inte fastställas, börjar den dagen efter den dag då du meddelat oss att du vill teckna försäkring.

Om försäkringen är giltig endast under förutsättning att premien betalas före försäkringstiden, börjar den gälla dagen efter premiebetalningen.

AB 1.2 Förnyelse av försäkringen

Vid försäkringstidens utgång förnyas försäkringen automatiskt, om inte annat framgår av avtalet eller omständigheterna. Förnyelse sker dock inte om försäkringen vid försäkringstidens utgång har sagts upp att upphöra vid denna tidpunkt eller försäkringstagaren har tecknat en motsvarande försäkring hos ett annat bolag.

AB 1.3 Din rätt att säga upp försäkringen

Vill du säga upp försäkringen till försäkringstidens utgång, får du göra detta när som helst dessförinnan.

Du får säga upp försäkringen att upphöra med omedelbar verkan, om försäkringsbehovet faller bort eller om det inträffar en annan liknande omständighet.

Har en försäkring förnyats enligt moment AB 1.2, Förnyelse av försäkring, kan du, innan du har betalat någon del av premien, säga upp försäkringen att upphöra med omedelbar verkan.

En förnyad försäkring upphör också omedelbart, om du utan att betala premie för denna försäkring tecknar en motsvarande försäkring hos ett annat bolag.

Har vi begärt ändring av försäkringsvillkoren under försäkringstiden enligt moment AB 1.5, Ändring av villkor, får du säga upp försäkringen till den tidpunkt då ändringen annars skulle börja gälla. Uppsägningen ska göras före denna tidpunkt.

Du får också säga upp försäkringen vid skada om vi väsentligt åsidosätter våra skyldigheter enligt Försäkringsavtalslagen eller enligt försäkringsvillkoret.

AB 1.4 Vår rätt att säga upp försäkringen Till försäkringstidens utgång

Vi får säga upp försäkringen till försäkringstidens utgång om vi har särskilda skäl att inte längre bevilja försäkringen.

Vår uppsägning gäller endast om skriftligt meddelande om uppsägningen avsänts till dig senast en månad före

försäkringstidens utgång.

Under försäkringstiden

Vi får säga upp försäkringen att upphöra under försäkringstiden, om du eller den försäkrade grovt har åsidosatt era förpliktelser mot bolaget eller om det finns andra synnerliga skäl. Vår uppsägning blir gällande 14 dagar efter den dag då vi avsänt skriftligt meddelande till dig om uppsägningen. Beträffande uppsägning på grund av dröjsmål med betalning av premie gäller vad som sägs i moment AB 1.6, Betalning av premie.

AB 1.5 Ändring av villkoren Vid förnyelse av försäkringen

Om vi önskar ändra försäkringsvillkoren vid förnyelse av försäkringen meddelar vi dig detta senast i samband med att vi sänder dig kravet om premiebetalning. Den förnyade försäkringen gäller då för den tid och på de villkor som vi erbjuder.

Under försäkringstiden

På begäran av oss kan försäkringsvillkoren ändras under försäkringstiden, om du eller den försäkrade har åsidosatt era förpliktelser mot oss med uppsåt eller genom oaktsamhet som inte är ringa eller om det finns synnerliga skäl. Ändringen blir gällande 14 dagar efter den dag då vi avsänt skriftligt meddelande till dig om ändringen.

AB 1.6 Betalning av premie Första premien

Första premien för försäkringen ska betalas inom 14 dagar efter den dag då vi avsänt premieavi till dig.

Premie vid förnyad försäkring

Premie för en förnyad försäkring ska betalas senast den dag då den nya försäkringstiden börjar. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att vi har avsänt premieavi till dig.

Utöver vad som anges i försäkringsvillkoren ovan angående premiebetalning gäller bestämmelserna i autogiroavtalet. Om autogiroavtalet upphör att gälla aviseras premie för obetald del av försäkringstiden. Premien ska betalas enligt reglerna i detta försäkringsvillkor.

Följder av försenad betalning

Betalas inte premien i rätt tid tar vi ut en påminnelseavgift. Vi har rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter den dag då vi skickat ett skriftligt meddelande till dig om uppsägningen. Försäkringen upphör inte om du inte har kunnat betala premien inom den angivna tidsfristen på grund av svår sjukdom, frihetsberövande, utebliven pension eller utebliven lön från din huvudsakliga anställning eller liknande hinder. Då får uppsägningen verkan tidigast en vecka efter det att hindret fallit bort, dock senast 3 månader efter tidsfristens utgång.

AB 1.7 Betalning av tilläggspremie

Har den avtalade premien höjts under försäkringstiden, ska tilläggspre-

mien betalas inom 14 dagar efter den dag då vi avsände premieavi till dig.

Följder av dröjsmål

Om tilläggspremie inte betalas i rätt tid får vi räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som betalats.

Sedan skriftligt besked om sådan omräkning av försäkringstiden har avsänts till dig gäller försäkringen under den kortare tid som följer av omräkningen, dock minst under 14 dagar efter det att besked har avsänts.

AB 2 Räddningsåtgärder

Du ska efter förmåga avvärja skada som kan befaras inträffa och omedelbart försöka begränsa skada som redan inträffat. De anvisningar som vi lämnat ska följas.

Vi ersätter skäligen kostnader för åtgärd som vi föreskrivit eller som annars med hänsyn till omständigheterna är rimlig under förutsättning att det inte skäligen hade kunnat begäras att du tidigare skulle ha vidtagit åtgärder för att förebygga skada. Ersättning lämnas inte om du har rätt till ersättning enligt lag, författning, avtal, garanti eller liknande åtagande.

Räddningskostnad ersätts även om försäkringsbeloppet inte räcker till.

Åsidosätter du föreskrifter om räddningsåtgärder kan ersättningen minskas eller falla bort enligt moment AB 4.2, Nedsättning av försäkringsersättning.

AB 3 Reglering av skada

AB 3.1 Anmälan och ersättningskrav

Skada ska anmälas till oss utan dröjsmål. Du ska också kunna visa att försäkringsfall föreligger. Dessutom ska den som begär ersättning

- vid stöld, rån, överfall, förlust eller skadegörelse göra polisanmälan på den ort där skadan inträffat och sända in intyg om detta till oss. Du ska medverka i polisutredningen genom att lämna alla uppgifter du har
- vid skada som inträffat under transport eller på hotell anmäla skadan till transportföretaget eller hotellet
- lämna specificerat krav på ersättning
- i skäligen omfattning styrka innehav och värde av förkommen egendom
- om annan försäkring gäller för samma skada eller om ersättning kan erhållas av annan upplysa oss om detta
- lämna upplysningar och tillhandahålla verifikationer, bevis, läkarintyg och andra handlingar som vi behöver för att reglera skadan.
- Upplysa oss om det finns annan försäkring som gäller för samma skada.

AB 3.2 Besiktning

Den som begär ersättning är skyldig att medverka till besiktning som vi vill utföra i anledning av inträffad skada. Skadade föremål ska behållas om vi inte medger annat.

AB 3.3 Reparation

Reparation får - utöver vad som följer av AB 2 Räddningsåtgärder - ske endast efter vårt godkännande. Beträffande valet av reparatör, reparationsåtgärd och material ska våra anvisningar följas.

AB 3.4 Påföljd

Åsidosätter du dina åligganden enligt AB 3.1 - 3.3 kan ersättningen minskas eller falla bort enligt reglerna i AB 4.3. "Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren".

AB 3.5 Utbetalning av ersättning

Vi betalar ersättning senast en månad efter det att du gjort vad som angetts i AB 3.1 - 3.3. Livränta betalas dock successivt.

Har du rätt till åtminstone visst belopp, utbetalar vi detta i avräkning på den slutliga ersättningen.

När det gäller egendom som repareras eller återanskaffas betalar vi ersättning senast en månad efter det att du visat att egendomen reparerats eller återanskaffats.

Om myndighet har utfärdat förbud mot att skadad egendom återställs och detta beslut överklagats betalar vi ersättning senast en månad efter det att vi fått reda på att besvären inte lett till någon ändring.

AB 3.6 Ränta

Betalar vi ersättning efter utgången av den månad som angetts i moment AB 3.5, Utbetalning av ersättning, betalar vi dröjsmålsränta enligt 6g Räntelagen. Under polisutredning eller värdering enligt moment AB 5.6 betalar vi dock ränta endast enligt Riksbankens referensränta. Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 100 kr.

AB 3.7 Preskription

Den som vill kräva ersättning förlorar sin rätt om han inte väcker talan mot oss inom tre år från det att han fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande, och i varje fall inom tio år från det att fordringen tidigast hade kunnat göras gällande.

Har den ersättningsberättigade anmält skadan till oss inom den tid som angetts i första stycket, har han alltid sex månader på sig att väcka talan sedan vi tagit slutlig ställning till ersättningsfrågan.

AB 4 Nedsättning av försäkringsersättning

AB 4.1 Oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades

Har du genom uppsåt eller oaktsamhet lämnat oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades kan ersättningen minskas med ett särskilt avdrag.

Avdraget – som görs utöver eventuell självrisk – kan i allvarigare fall medföra att ingen ersättning alls betalas. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet, i vilken utsträckning och på vilka villkor vi skulle ha meddelat försäkringen om vi känt till rätta förhållandet samt omständigheterna i övrigt.

AB 4.2 Oriktig eller ofullständig uppgift vid skadereglering

Har den som är berättigad till ersättning efter försäkringsfall uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet oriktigt uppgivit eller förtigt eller dolt något av betydelse för bedömningen av hans rätt till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som han annars skulle ha varit berättigad till sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

AB 4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren

Har du inte följt aktsamhetskrav eller annan föreskrift i villkoren kan ersättningen, såvitt gäller dig, minskas med ett särskilt avdrag. Detta gäller om aktsamhetskravet eller föreskriften har åsidosatts med uppsåt eller genom oaktsamhet.

Med dig jämfälls

- annan som har handlat med ditt samtycke
- den som beträffande försäkrad egendom har en väsentlig ekonomisk gemenskap med dig
- den som i ditt ställe eller tillsammans med dig har haft tillsyn över försäkrad egendom.

Om aktsamhetskrav eller annan föreskrift i villkoren som är till för att förhindra eller begränsa skada åsidosätts kan ersättningen minskas med ett särskilt avdrag, som görs utöver eventuell självrisk. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet, på vilka villkor vi skulle ha godtagit fortsatt försäkring samt omständigheterna i övrigt.

Ersättningen sätts vanligtvis ned med 50 %. Vid allvarlig försumlighet kan du bli helt utan ersättning.

Faktorer som kan föranleda nedsättning med mer än normalavdraget är:

- hur länge du åsidosatt aktsamhetskravet eller föreskriften
- egendomens värde
- om du ökat risken för skada genom att t ex exponera egendomen
- om du var påverkad av alkohol eller droger
- om du gjort dig skyldig till brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till dagsböter eller fängelse

Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också falla bort.

Vid åsidosättande av föreskrifter i Allmänna bestämmelser om Räddningsåtgärder, moment AB 2 och Reglering av skada, moment, AB 3.1 - 3.3 gäller följande.

Om du åsidosätter räddningsplikten uppsåtligen, blir det aktuellt att sätta ned ersättningen. Detsamma gäller om du bryter mot räddningsplikten genom grov vårdslöshet eller annars förstår att det finns en betydande risk för att skadan ska inträffa om räddningsplikten åsidosätts.

Avdrag görs med 25 % av ersättningen utöver eventuell självrisk, lägst 1 000 kr. Avdraget kan höjas i allvarigare fall. Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter.

Om du åsidosatt föreskrifterna i moment AB 3.1 – 3.3 rörande reglering av skada kan ersättningen sättas ned för det fall försummelsen lett till

skada för försäkringsbolaget. Nedsättning sker efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Om du vid en ansvarsskada har åsidosatt föreskrifterna sker ingen nedsättning av ersättningen men försäkringsbolaget har rätt att från dig återkräva en skälig del av vad bolaget har utgett till skadelidande.

AB 4.4 Framkallande av försäkringsfall

Har du framkallat försäkringsfall med uppsåt lämnas ingen ersättning såvitt gäller dig.

Har du i annan försäkring än privatansvarsförsäkring framkallat försäkringsfall genom grov vårdslöshet lämnas ersättning, såvitt gäller dig, endast i den mån det finns synnerliga skäl.

Har du åsidosatt i villkoren angivna föreskrifter kan ersättningen sättas ned på sätt som anges i det villkorsavsnitt där föreskriften finns.

Med dig jämfälls

- annan som har handlat med ditt samtycke
- den som beträffande försäkrad egendom har en väsentlig ekonomisk gemenskap med dig, om inte särskilda skäl talar mot detta.

AB 4.5 Nedsättning sker inte för psykiskt abnorma och barn

Nedsättning av ersättningen tillämpas inte om du

- var i ett sådant sinnestillstånd som avses i 30 kap 6 g Brottsbalken
- eller var under 12 år.

Detta gäller reglerna om oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades se moment AB 4.1, åsidosättande av föreskrift i försäkringsvillkoren, moment AB 4.2 samt framkallande av försäkringsfall, moment AB 4.3.

AB 5 Regler i särskilda fall

AB 5.1 Annat avtal, garanti eller försäkring

Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt lag, garanti eller liknande åtagande. Försäkringen gäller dock om du kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta.

AB 5.2 Krigsskador

Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror.

Reseskydd

Om du är på resa utanför Sverige tillämpar vi undantaget för krigsskador bara om du rest till en plats där oroligheterna pågick eller om du tar del i oroligheterna eller tar befattning med dem som rapportör eller dylikt. I sådana fall där vi inte tillämpar undantaget betalar vi merkostnad för hemresa som inte kan betalas enligt Resegarantilagen. Vi betalar då också resgods som du förlorar på grund av oroligheterna.

Överfallsskydd

För överfallsskyddet gäller alltid undantaget för krigsskador.

AB 5.3 Atomskador

Försäkringen gäller inte för skada på egendom eller vid skadeståndsskyldighet, om skadan direkt eller indirekt orsakats av atomkärnprocess.

AB 5.4 Dammggenombrott

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med genombrott av vattendamm.

AB 5.5 Terroristhandling

Försäkringen gäller inte för skada genom spridning av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terroristhandling.

Med terrorism avses en handling, inkluderande men ej begränsad till, användandet av styrka eller våld och/eller hot om detsamma, av person eller grupp (grupper), vare sig någon handlar enskilt eller på någons uppdrag eller i samband med någon organisation (organisationer) eller regering (regeringar), betingande av politiska, religiösa, ideologiska, eller etniska syften eller skäl inkluderande avsikten att påverka regeringar och/eller försätta allmänheten, eller del av allmänheten, i fruktan.

AB 5.6 Force majeure

Försäkringen gäller inte för förlust som uppstår om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndighets åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

AB 5.7 Dubbelförsäkring

Har samma intresse försäkrats mot samma fara hos flera bolag, är varje bolag ansvarigt mot den försäkrade som om det bolaget ensamt hade beviljat försäkring.

Du har dock inte rätt till högre ersättning från bolagen än som sammanlagt svarar mot skadan. Överstiger summan av ansvarsbeloppen skadan, fördelas ansvaret mellan bolagen efter förhållandet mellan ansvarsbeloppen.

AB 5.8 Om det blir tvist

Tvist om värdet av skada på lös egendom eller på tomtmark
Vid tvist om värdet av skada på lös egendom eller på tomtmark ska på begäran av någon av parterna en värderingsman uttala sig om värdet. Värderingsmannen ska utses av svensk handelskammare om parterna inte enats om annat.

Värderingsmannen ska tillämpa villkorens värderingsregler. Parterna får lägga fram egen utredning och lämna egna synpunkter. I sitt utlåtande ska värderingsmannen ange hur han beräknat skadans värde. Han ska lämna sitt utlåtande inom tre månader sedan han blivit utsedd.

Av ersättningen till värderingsmannen ska den försäkrade betala 500 kr, samt 10 % av överskjutande belopp, dock sammanlagt högst 50 % av värderingsmannens ersättning. Om skadan genom värderingsmannens utlåtande värderas till högre belopp än det som vi erbjuder, betalar vi dock hela kostnaden.

Tvist om värdet av skada på byggnad

Vid tvist om värdet av skada på byggnad i andra fall än när 1 kap 3d g första stycket Rättegångsbalken är tillämplig bestäms värdet av skiljemän genom skiljedom. Parterna utser var sin skiljeman, som ska vara opartisk och sakkunnig i den värderingsfråga tvisten gäller. Den tredje skiljemannen utses av svensk handelskammare om inte parterna enats om annat. De två först utsedda skiljemännen ser till att den tredje skiljemannen blir utsedd.

Det värde den tredje skiljemannen kommer fram till ska gälla, om det inte överstiger det högsta eller understiger det lägsta värde som någon av de två andra kommit till. Annars gäller det högsta respektive lägsta av de belopp som de andra skiljemännen kommit till.

Skiljemännen ska tillämpa villkorens värderingsregler. Parterna får lägga fram egen utredning och lämna synpunkter. Skiljedomen ska ange hur skadans värde beräknats. Skiljedomen ska meddelas inom sex månader sedan tredje skiljemannen blev utsedd. I övrigt gäller lagen om skiljemän. Av den sammanlagda ersättningen till skiljemännen ska den försäkrade betala 500 kr samt 10 % av överskjutande belopp, dock sammanlagt högst 50 % av deras ersättning. Om skadan genom skiljedomen värderas till högre belopp än det som vi före skiljedomen erbjuder, betalar vi dock hela kostnaden.

AB 5.9 Återkrav

I samma utsträckning som vi har betalat ersättning för skada, övertar vi din rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

AB 5.10 Svensk lag

Svensk lag tillämpas på det mellan dig och oss träffade avtalet.

AB 5.11 Personuppgiftslagen

Personuppgiftslagen ska skydda individer mot att deras personliga integritet kränks när personuppgifter behandlas. Personuppgifter som du lämnar till oss registreras och behandlas av Moderna Försäkringar för att kunna fullgöra våra skyldigheter enligt vårt avtal med dig som kund. Vi använder även personuppgifterna som underlag för marknadsföring, analyser, affärs- och metodutveckling samt riskhantering och statistik. Personuppgifter kan komma att lämnas ut till samarbetspartners och andra bolag inom koncernen. Vi säljer inte personuppgifter till företag. Uppgifter kan enligt lag behöva utlämnas till myndigheter.

Behandling av personuppgifterna kommer att ske under avtalets giltighetstid och utbetalningsperiod. Vissa för avtalet grundläggande uppgifter kommer att behandlas även efter avtalsperiodens slut. Vid behandling av personuppgifter kommer stor försiktighet att iaktas för att skydda den personliga integriteten.

Moderna Försäkringar (org nr 516403-8662) är personuppgiftsansvarig. Om du vill få information om vilka personuppgifter om dig som behandlas eller begära rättelse, kan du skriva till Moderna Försäkringar, PuL-ansvarig, Box 7830, 103 98 Stockholm. Du kan även begära att dina uppgifter inte ska användas för direkt marknadsföring.

Observera att det av integritetsskäl inte är möjligt för Moderna Försäkringar att söka eller sammanställa personuppgifter i löpande text.

AB 5.12 Tredjemansrätt enligt försäkringsavtalet

Försäkringen gäller till förmån för försäkringstagaren och annan som omfattas av försäkringen. I övrigt gäller försäkringen endast till förmån för den som har förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt. Försäkringsskyddet upphör att gälla för försäkrad egendom när äganderätten övergår till annan.

Försäkringen gäller ändå under sju dagar efter riskens övergång till förmån för en fysisk person som har förvärvat egendomen huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet, i den mån dennes skada inte omfattas av någon annan försäkring på egendomen. Har försäkringen sagts upp av någon annan anledning än överlåtelse, är dock uppsägningen giltig också mot den nye ägaren.

Om du inte är nöjd med vårt beslut kan ett telefonsamtal eller ett brev till skaderegleraren eller skadeföraren vara tillräckligt för att problemet ska klaras upp. Du har även möjlighet att få klagomål och tvist som rör försäkringen prövad av nedan angivna nämnder.

| Om vi inte kommer överens

Försäkringsbolagets Överprövningsnämnd

Skriv till Överprövningsnämnden om du vill ha ditt ärende prövat.

Moderna Försäkringar

Överprövningsnämnden
Box 7830, 103 98 STOCKHOLM

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

Du har som privatperson också möjlighet att vända dig till ARN. ARN är ett statligt organ. I denna nämnd sker all prövning på skriftligt underlag.

Allmänna reklamationsnämnden

Box 174, 101 23 STOCKHOLM
Tfn 08-580 680 00, Telefax 08-580 680 01
www.arn.se

Konsumenternas Försäkringsbyrå

Vill du ha rådgivning i frågor som rör försäkring eller skadereglering kan du kontakta Konsumenternas Försäkringsbyrå. Rådgivningen är kostnadsfri.

Konsumenternas Försäkringsbyrå

Box 24215, 104 51 STOCKHOLM
Tfn 08-22 58 00, Telefax 08-24 88 91
www.konsumenternasforsakringsbyra.se

Allmän domstol

Du har alltid möjlighet att väcka talan mot oss vid allmän domstol.

Rättsskyddsförsäkring

Din hemförsäkring innehåller ett rättsskyddsmoment vilket innebär att det finns möjlighet att söka ersättning för att driva tvist angående rätt till försäkringsersättning. Rättsskyddsförsäkringen gäller under de förutsättningar som framgår av försäkringsvillkoren.

Om skada inträffar

Kontakta oss så snart som möjligt per telefon

Moderna Försäkringar

Inom Sverige: 0200 -213 213
Utanför Sverige: +45 70 10 50 50
Fax: 08-684 12 050
E-post: info@modernaforsakringar.se

Aktsamhetskrav Du ska ta hand om din försäkrade egendom så att det så långt det är möjligt förhindras att den blir skadad. Om inte aktsamhetskraven följs kan ersättningen sättas ned (minskas) helt eller delvis.

Badtunna Med badtunna avses vi utomhusbad som är ved- eller kamineldad.

Bostad Med bostad avses byggnad eller lägenhet som är avsedd för åretruntboende och har en boyta på minst 10 kvm. Bostaden ska ha en egen ingång och det ska finnas möjlighet för matlagning och utrymme för vård av hygien. I villa och fritidshus räknas vind, källare, förråd och garage till bostaden om dessa har direkt dörrförbindelse med bostaden. Till bostad i flerfamiljshus räknas inte vind, källare, förråd, balkong, annat jämförbart förvaringsutrymme, garage eller uthus.

Byggnadsdel Med byggnadsdel menas här var och en av de installationer, ytbeklädnader, tillbehör etc. som byggnaden består av.

Byggregler/Branschregler Med byggregler avses vi Boverkets regler och med branschregler avses vi för ändamålet relevanta branschorganisationers regler. Exempel på branschorganisationer är Golvbranschens Riksorganisation, Plattsättningsentreprenörers Riksförening, Byggkeramikrådet och VVS-installatörerna

Fackmannamässigt För att få ersättning från försäkringen vid skada ska arbete och reparationer utföras enligt de branschregler och normer som fanns inom respektive branschorganisation vid tillfället för åtgärden.

Familjemedlemmar Med familjemedlemmar menar vi make/maka, registrerad partner, sambo, egna barn och föräldrar som bor och är folkbokförda på försäkringsstället samt delar din bostad.

Fullvärdesförsäkring Betyder att byggnaden försäkrats utan begränsning till något i förväg fastställt belopp.

Försäkrad Var och en till vars förmån försäkringen gäller enligt försäkringsavtalet.

Försäkringsbelopp Försäkringsbelopp för lös egendom ska motsvara det totala värdet enligt värderingsreglerna av all din lösegendom, både den du har hemma i bostaden och den du förvarar borta.

Försäkringsfall Skada eller annan händelse som omfattas av försäkringen.

Försäkringstagare Den som har försäkringsavtal med bolaget.

Förvärvs-verksamhet Med förvärvsverksamhet avses sådan verksamhet, som inte är direkt yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet, men som har till syfte att bereda dig en intäkt av inte alltför ringa storlek eller har karaktär av stadigvarande uppdrag av viss betydelse.

Gemensamhetsutrymme Med gemensamhetsutrymme avses utrymme som fler än du och din familj disponerar och har nyckel till, t ex tvättstuga, cykelrum, gemensamt garage eller gemensamma förråd.

Hushållsmaskin Med hushållsmaskin menar vi maskin för klädvård, disk eller städning eller för förvaring eller tillagning av livsmedel samt luftrenare och luftfuktare.

Inbrott Med inbrott förstås att någon olovligen med våld brutit sig in i, eller med för låset avsedd nyckel, som åtkommit genom rån eller genom inbrott.

Inneboende Person som inte delar ditt hushåll utan enbart hyr ett eller flera rum i din bostad.

Lös egendom/Lösöre Med lösöre avses vi alla lösa saker i ditt hem såsom möbler, husgeråd, hemelektronik, kläder, böcker och andra personliga tillhörigheter.

I begreppet lös egendom ingår, förutom lösöre, också pengar, värdehandlingar, mynt- sedel och frimärkssamlingar, brygga och uthus på annans mark samt fast inredning i hyrd bostad.

Marknadsvärde Marknadsvärdet är det pris som sannolikt kan erhållas vid försäljning på den allmänna marknaden.

Medförd egendom Att ha med sig egendom innebär att du själv och egendomen ska befinna sig på samma ställe. Om du lämnat egendomen på annat ställe än där du själv befinner dig, så att du inte längre har den under omedelbar kontroll, kan man inte säga att du har med dig egendomen. Egendom som finns kvar i en bil utanför bostaden har du inte med dig efter det att du lämnat bilen. I vissa situationer får det dock anses att du har med dig egendom även om den inte finns just där du själv befinner dig, exempelvis en väska incheckad på flyget.

Egendomen anses inte vara medförd om du före avresan från bostaden eller vid återkomsten dit lämnar den kvar i motorfordon, fritidsbåt, husvagn eller annat släpfordon längre tid än som normalt går åt för omedelbar in- eller urlastning.

Medicinsk invaliditet Med medicinsk invaliditet avses en bestående fysisk och/eller psykisk funktionsnedsättning utan hänsyn till den skadades yrke, fritidsintressen eller andra speciella förhållanden. Graden av invaliditet bestäms med ledning av för försäkringsbranschen fastställt tabell, "Gradering av Medicinsk Invaliditet".

Motordrivet fordon Alla fordon som för sitt framförande är försett med motor, t ex bilar, motorcyklar och mopeder.

Närstående person Make, maka, sambo, registrerad partner, barn, syskon, föräldrar och svärföräldrar.

Olycksfall kroppsskada som drabbat den försäkrade ofrivilligt genom en plötslig och oförutsedd yttre händelse. Vid förfrysning och solsting bortses från kravet på plötslighet.

Plötslig och oförutsedd händelse Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsedd).

Prisbasbelopp Basbelopp enligt Lagen om allmän försäkring. I försäkringsvillkoren avses det basbelopp som gällde det år skadan hände.

Rån Tillgrepp genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara.

Självrisk Den del av skadekostnaden som den försäkrade själv svarar för. Självriskan dras av från skadekostnaden.

Stöldbegärlig egendom Värdesaker som du ska vara speciellt aktsam om. För stöldbegärlig egendom finns alltid vissa förbehåll i försäkringens villkor. Med värdesaker menas följande egendom

- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar
- fick-, smycke- och armbandsur
- apparat/utrustning för ljud eller bildåtergivning samt tillbehör till sådana föremål (även band, kassetter och skivor)
- musikinstrument
- alla typer av datorer samt tillbehör och utrustning till dessa
- mynt-, sedel- och frimärkssamling eller andra föremål med särskilt samlarvärde
- konstverk, antikviteter och äkta mattor, Med antikviteter avses föremål som har ett förhöjt marknadsvärde på grund av sin art och ålder i regel minst 100 år. Med äkta mattor avses handknutna så kallade orientaliska mattor
- vapen och ammunition samt tillbehör till dessa
- alkoholhaltiga drycker och tobak
- pälsar och pälsverk.

Underförsäkring Med underförsäkring menar vi att det försäkringsbelopp som gäller för din försäkring är mindre än värdet av den egendom som ingår i försäkringen. Om du är underförsäkrad löper du risken att få ersättningen minskad vid varje skada.

Värdehandlingar Med värdehandlingar menas

- aktier, obligationer, löpande skuldebrev och checkar
- biljetter, kuponger, frimärken och värdepapper
- kontantkort för telefoni

Väskryckning Med väskryckning menar vi en stöld då du haft direktkontakt med egendom som ryckts från dig och du direkt uppmärksammat händelsen.

Återställande Med återställande menas reparation av den skadade byggnaden eller uppförande på samma grund av likadan eller närmast motsvarande byggnad för samma ändamål. Vid skada på installationer eller hushållsmaskiner menas med återställande reparation när sådan är möjlig, i annat fall utbyte av det skadade föremålet. I kostnaden för återställande ingår material, arbete, lokalisering och friläggning av skadat föremål när skadan omfattas av försäkringen. Detsamma gäller återläggning efter reparation.

Försäkringsgivare:

Moderna Försäkringar • Birger Jarlsgratan 43 • Box 7830 • 103 98 Stockholm • 08-684 12 000 • www.modernaforsakringar.se
Bolagsverket • Org.nr. 516403-8662 • Filial till Tryg Forsikring A/S • Erhvervs- og Selskabsstyrelsen • CVR-nr. 24260666
Klausdalsbrovej 601 • DK 2750 Ballerup, Danmark